ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2013

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΙΑ ΤΟ 2013

Περιεχόμενα

Μήνυμα Υπουργού Οικονομικών 5

Όραμα Υπουργείου Οικονομικών 10

Πλαίσιο Οικονομικής Πολιτικής 11

- Ενισχυμένο ευρωπαϊκό πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης 12
- Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα για τη Στρατηγική «Ευρώπη 2020» 17

Άξονες Οικονομικής Πολιτικής 19

- Ανάπτυξη 19
- Χρηματοοικονομικός Τομέας - Δημόσια Οικονομικά Διαχείριση Δημόσιου Χρέους 22
- Κοινωνική Συνοχή 41
- Εξυπηρέτηση του Πολίτη 43

Τμήματα Υπουργείου Οικονομικών 47

Χρήσιμες Πηγές Πληροφόρησης 67

Μήνυμα Υπουργού Οικονομικών

Είναι με μεγάλη χαρά που ως Υπουργός Οικονομικών χαιρετίζω την Ετήσια Έκθεση του Υπουργείου Οικονομικών για το 2013.

Μια χρονιά που παρουσίασε ιδιαίτερες προκλήσεις και που μας οδήγησε στη σύναψη δανειακής σύμβασης με το Μηχανισμό Ευρωπαϊκής Σταθερότητας για παροχή χρηματοδοτικής στήριξης ύψους €10 δισ. και στην υπογραφή του Μνημονίου Συναντίληψης, με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο («Τρόικα»).

Μέσα από το Μνημόνιο Συναντίληψης καλούμαστε να υλοποιήσουμε μια σειρά από ενέργειες που περιστρέφονται γύρω από τρεις κυρίως άξονες: τον χρηματο-οικονομικό τομέα, τη δημοσιονομική πολιτική και τα διαρθρωτικά μέτρα, που κύριο σκοπό έχουν την εξυγίανση του χρηματοπιστωτικού τομέα και τον εξορθολογισμό της οικονομικής πολιτικής και των δομών του κράτους.

Συναφώς, μέσα στα επόμενα χρόνια θα προωθηθούν ριζικές μεταρρυθμίσεις που θα αγγίξουν μεταξύ άλλων τις δομές και λειτουργίες της δημόσιας υπηρεσίας, την κοινωνική και επιδοματική πολιτική, το σύστημα ασφάλισης υγείας, τις φορολογικές αρχές, αλλά και τους Κρατικούς Οργανισμούς. Πρόκειται για αλλαγές και μεταρρυθμίσεις που θα ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα και την παραγωγικότητα και που θα θέσουν τις βάσεις για ένα πολύ πιο υγιές υπόβαθρο για το κράτος και την οικονομία μας.

Μέσα σε αυτά τα πλαίσια είναι πολύ σημαντική η μεταρρύθμιση που τροχιοδρομείται μέσα από την ενοποίηση των φορολογικών τμημάτων και τις συναφείς νομοθετικές ρυθμίσεις με στόχο την ενίσχυση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας της ικανότητας είσπραξης εσόδων και την καταπολέμηση της φορολογικής απάτης και της φοροδιαφυγής.

Παράλληλα, θεσμοθετήθηκαν και δρομολογούνται νέες εύρωστες διαδικασίες στη διαχείριση των δημοσίων οικονομικών με την ψήφιση του Νόμου που προνοεί «περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου» («Ομπρέλα»), προσδίδοντας παράλληλα αυξημένη ευελιξία και δυνατότητα διαχείρισης σε κάθε υπουργείο, τόσο των διαθέσιμων οικονομικών πόρων όσο και του ανθρώπινου δυναμικού του, για την υλοποίηση των στρατηγικών τους στόχων, εντός αυστηρώς καθορισμένων ανώτατων ορίων δαπανών.

Σημαντική στη διασφάλιση της αμερόληπτης δημοσιονομικής πολιτικής αναμένεται να είναι και η προβλεπόμενη από τον πιο πάνω Νόμο σύσταση και λειτουργία του ανεξάρτητου Δημοσιονομικού Συμβουλίου, το οποίο θα αξιολογεί τις μακροοικονομικές προβλέψεις και θα παρακολουθεί τη συμμόρφωση με τους δημοσιονομικούς κανόνες κατά την κατάρτιση και εκτέλεση του Προϋπολογισμού.

Παράλληλα με το Μνημόνιο λήφθηκε και η γνωστή απόφαση από το Eurogroup για ανακεφαλαιοποίηση τραπεζών με ίδια μέσα, μέσω της απομείωσης των ανασφάλιστων καταθέσεων. Ως Υπουργείο Οικονομικών, καλούμαστε αφενός να διαχειριστούμε τις συνεπακόλουθες επιπτώσεις από μια ομολογουμένως πρωτόγνωρη και οδυνηρή απόφαση που έπληξε άμεσα τους καταθέτες, τους μετόχους και τους

κατόχους ομολόγων των δύο μεγαλύτερων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων της χώρας.

Είναι γνωστό ότι η απομείωση των ανασφάλιστων καταθέσεων επέφερε άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις στην κυπριακή οικονομία, με κυριότερη τη συνέχιση της επιδείνωσης του ήδη αρνητικού ρυθμού ανάπτυξής της. Η ύφεση αυτή αναπόφευκτα επηρεάζει τον τομέα της απασχόλησης, με την ανεργία να αυξάνεται σε πολύ ψηλά επίπεδα. Εκτός από την πραγματική οικονομία, η Κύπρος αντιμετωπίζει επίσης σημαντικές προκλήσεις στον τραπεζικό τομέα, ο οποίος σε πολύ μικρό διάστημα θα πρέπει να συρρικνωθεί, να ανακεφαλαιοποιηθεί και να αναδιαρθρωθεί. Εξίσου σημαντικές προκλήσεις αντιμετωπίζουμε σε σχέση με τα δημόσια οικονομικά, με το δημόσιο χρέος να παρουσιάζει αυξητική τάση.

Από την άλλη πλευρά, είναι γεγονός ότι ο μεγάλος κίνδυνος για την κυπριακή οικονομία έχει παρέλθει. Αυτή δεν είναι μόνο δική μου διαπίστωση, αλλά κυρίως αποτελεί διαπίστωση όλων όσων μας παρακολουθούν και μας κρίνουν από το εξωτερικό. Μέσω της δανειακής σύμβασης εφαρμόζουμε ένα δύσκολο και απαιτητικό πρόγραμμα, το οποίο ήδη έχει αρχίσει να φέρνει αποτελέσματα.

Η ύφεση που έχει καταγραφεί το 2013 είναι πολύ μικρότερη της αναμενόμενης, το οποίο οφείλεται κυρίως στην ανθεκτικότητα σημαντικών παραγωγικών τομέων της οικονομίας όπως είναι ο τουρισμός, η ναυτιλία και οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες αλλά και στη μικρότερη από την προβλεπόμενη μείωση της ιδιωτικής κατανάλωσης. Κυριότερα, οφείλεται στις μεγάλες θυσίες των συμπατριωτών μας. Αποτελεί προσωπική μου πεποίθηση, ότι μόνο μέσω της συνετής εφαρμογής του

Μνημονίου, θα μπορέσουμε να επαναφέρουμε την εμπιστοσύνη των ξένων επενδυτών, αλλά και των ιδίων των συμπολιτών μας, προς την κυπριακή οικονομία.

Και αυτό με φέρνει στην τελευταία μου αναφορά και στην απόδοση επαίνου και ευχαριστιών στα στελέχη της δημόσιας υπηρεσίας και ιδιαίτερα του Υπουργείου Οικονομικών του οποίου προΐσταμαι για τον ζήλο που έχουν επιδείξει κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

Κλείνοντας, θα ήθελα να τονίσω ότι έχουμε πλήρη επίγνωση ότι το οικονομικό περιβάλλον θα εξακολουθήσει να είναι δύσκολο. Παραμένω πεπεισμένος και αισιόδοξος ότι θα τα καταφέρουμε, συλλογικά μέσα από τη συμπαράσταση των υπαλλήλων της Δημόσιας Υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένων των υπαλλήλων του Υπουργείου Οικονομικών.

Χάρης Γεωργιάδης

Υπουργός Οικονομικών

Όραμα Υπουργείου Οικονομικών

«Όραμά μας είναι ο οργανισμός μας να καταστεί εξαίρετος και να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διασφάλιση μιας ανταγωνιστικής οικονομίας προβάλλοντας τα συγκριτικά πλεονεκτήματά της»

Το όραμά μας αντανακλά τους βασικούς μας στρατηγικούς στόχους, οι οποίοι μεσοπρόθεσμα αφορούν την αναδιάρθρωση και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας, με την αξιοποίηση του πιο πολύτιμου παραγωγικού συντελεστή, που είναι το ανθρώπινο δυναμικό. Μέσω της αξιοποίησης των συγκριτικών της πλεονεκτημάτων, η Κύπρος φιλοδοξεί να βελτιώσει την ποιότητα των παρεχομένων αγαθών και υπηρεσιών και να εμπεδώσει τη θέση της ως ένα ανταγωνιστικό διεθνές επιχειρηματικό κέντρο.

Πλαίσιο Οικονομικής Πολιτικής

Το πλαίσιο οικονομικής πολιτικής στηρίζεται κυρίως σε δύο πυλώνες, οι οποίοι εξυπηρετούν την ικανοποίηση των στρατηγικών στόχων της Κυβέρνησης για διασφάλιση της μακροοικονομικής σταθερότητας, ενίσχυση της αναπτυξιακής πορείας της οικονομίας και αναβάθμιση και εμπλουτισμό των κοινωνικών υπηρεσιών που παρέχει το κράτος.

Ο πρώτος πυλώνας αφορά το ενισχυμένο ευρωπαϊκό πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένου του Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης, το οποίο στοχεύει στη διασφάλιση της μακροοικονομικής σταθερότητας μέσω της διασφάλισης υγιών δημόσιων οικονομικών, της λήψης μέτρων μείωσης του δημοσιονομικού ελλείμματος και του δημόσιου χρέους και της ορθολογιστικής διαχείρισης του δημόσιου χρέους.

Ο δεύτερος πυλώνας αφορά το Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα για τη Στρατηγική «Ευρώπη 2020», στα πλαίσια του οποίου αναλύονται οι βασικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Κύπρος στον κοινωνικοοικονομικό τομέα και προτείνονται συγκεκριμένα διαρθρωτικά μέτρα για αντιμετώπισή τους.

1ος Πυλώνας: Ενισχυμένο πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης

Η επιτακτική ανάγκη για ενίσχυση της οικονομικής διακυβέρνησης στην οικονομική και νομισματική ένωση, έχει οδηγήσει τα κράτη-μέλη της ΕΕ να υιοθετήσουν μια σειρά μέτρων. Μεταξύ άλλων, τα μέτρα αυτά συμπεριλαμβάνουν ενισχυμένους κανόνες οικονομικής διακυβέρνησης που υιοθετήθηκαν τον Δεκέμβριο του 2011, το γνωστό ως «six-pack», τη Συνθήκη για τη Σταθερότητα, το Συντονισμό και τη Διακυβέρνηση που υιοθετήθηκε το Μάιο του 2012 και τέθηκε σε εφαρμογή από την 1η Ιανουρίου 2013. Επίσης, περιλαμβάνουν την υιοθέτηση, εντός του 2013, δύο περαιτέρω κανονισμών γνωστών ως «two-pack», οι οποίοι αποσκοπούν στην περαιτέρω ενίσχυση των μηχανισμών εποπτείας στη ζώνη του Ευρώ μέσω της παρακολούθησης και της αξιολόγησης των δημοσιονομικών προγραμμάτων/σχεδίων (δηλ. των Κρατικών Προϋπολογισμών) και τη διασφάλιση της διόρθωσης του υπερβολικού ελλείμματος των κρατών μελών της ζώνης του Ευρώ.

Δέσμη έξι νομοθετικών προτάσεων

Όσον αφορά τη δέσμη των έξι νομοθετικών προτάσεων προνοεί, μεταξύ άλλων, τον ισοσκελισμό του δημοσιονομικού ισοζυγίου μεσοπρόθεσμα, καθώς και την υποχρεωτική υιοθέτηση ενός μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού πλαισίου, με δεσμευτικές οροφές δαπανών και επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση μη συμμόρφωσης. Όταν υπάρχει απόκλιση από το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο, ο ρυθμός αύξησης των ετήσιων δαπανών δεν μπορεί να αυξάνεται με μεγαλύτερο ρυθμό από το μέσο δυνητικό ρυθμό ανάπτυξης του ΑΕΠ, εκτός και αν η αύξηση υπερκαλύπτεται από μέτρα αύξησης των εσόδων. Όσον αφορά έκτακτα έσοδα, αυτά θα πρέπει να χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τη μείωση του δημόσιου χρέους, ενώ όταν το

χρέος υπερβαίνει ή υπερβεί το 60% του ΑΕΠ, πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για ετήσια μείωσή του κατά το 1/20 της διαφοράς σε σχέση με το ποσοστό αναφοράς. Επίσης, στα πλαίσια του «six pack», έχει ενισχυθεί το πλαίσιο παρακολούθησης μακροοικονομικών ανισοσκελιών, με στόχο να αποτρέπονται ή να διορθώνονται τυχόν προβλήματα ανταγωνιστικότητας που παρατηρούνται σε χώρες μέλη της Ε.Ε. Το πλαίσιο παρακολούθησης προνοεί την εξέταση συγκεκριμένων δεικτών για κάθε χώρα, όπως το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών, το Ιδιωτικό Χρέος, το Μοναδιαίο Εργατικό Κόστος και άλλα. Σε χώρες που παρουσιάζονται σημαντικές ανισορροπίες, ετοιμάζεται μια εις βάθος ανάλυση της κατάστασης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθώς και συγκεκριμένες εισηγήσεις για διόρθωσή τους. Απώτερος στόχος του μηχανισμού αυτού είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Ε.Ε, η οποία θα οδηγήσει και σε μεγαλύτερους ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης.

Συνθήκη για τη Σταθερότητα, το Συντονισμό και τη Διακυβέρνηση

Το Δημοσιονομικό Σύμφωνο προνοεί μεταξύ άλλων ότι οι Προϋπολογισμοί των γενικών Κυβερνήσεων πρέπει να είναι ισοσκελισμένοι ή πλεονασματικοί. Η αρχή αυτή θα θεωρείται ότι τηρείται αν, κατά γενικό κανόνα, το ετήσιο διαρθρωτικό έλλειμμα δεν υπερβαίνει το 0,5% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος σε τιμές αγοράς. Ο κανόνας αυτός θα πρέπει να περιληφθεί στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών μέσω διατάξεων δεσμευτικού και μόνιμου χαρακτήρα, κατά προτίμηση συνταγματικών ή άλλων ισοδύναμων διατάξεων. Επίσης, θα πρέπει να υπάρχει αυτόματος διορθωτικός μηχανισμός, ο οποίος θα ενεργοποιείται σε περίπτωση απόκλισης από την πορεία επίτευξης του Μεσοπρόθεσμου Δημοσιονομικού Στόχου. Αποκλίσεις από τον πιο πάνω κανόνα θα επιτρέπονται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και με βάση συγκεκριμένα κριτήρια.

Δέσμη δύο μέτρων

Η δέσμη δύο μέτρων εισάγει μέσω του Κανονισμού 473/2013, ένα κοινό δημοσιονομικό χρονοδιάγραμμα και κοινούς δημοσιονομικούς κανόνες για τα κράτη μέλη (κ-μ) της ευρωζώνης. Ειδικότερα, και με αρχή τον προσεχή δημοσιονομικό κύκλο. Μια σημαντική καινοτομία της δέσμης δύο μέτρων είναι ότι η Επιτροπή θα εξετάζει και θα εκφέρει γνώμη σχετικά με κάθε σχέδιο προϋπολογισμού μέχρι τις 30 Νοεμβρίου το αργότερο. Εάν η Επιτροπή εντοπίσει σοβαρή περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το Σύμφωνο Σταθερότητας, Συντονισμού και Ανάπτυξης θα καλεί το εν λόγω κ-μ να υποβάλει αναθεωρημένο σχέδιο. Για το σύνολο της Ευρωζώνης, η Επιτροπή θα δημοσιεύει συνολική αξιολόγηση των δημοσιονομικών προοπτικών για το επόμενο έτος. Οι γνώμες της Επιτροπής σχετικά με εθνικούς προϋπολογισμούς και την Ευρωζώνη θα διευκολύνουν τις συζητήσεις στην ομάδα των Υπουργών Οικονομικών της Ευρωζώνης (Eurogroup).

Σημαντικό είναι ότι η δέσμη δύο μέτρων θα ενισχύσει επίσης την ευρωστία των εθνικών δημοσιονομικών διαδικασιών, υποχρεώνοντας τα κ-μ να στηρίζουν τα σχέδια προϋπολογισμού τους σε ανεξάρτητες μακροοικονομικές προβλέψεις και να διασφαλίζουν ότι ανεξάρτητοι φορείς θα παρακολουθούν τη συμμόρφωση με τους εθνικούς δημοσιονομικούς κανόνες.

Η δέσμη δύο μέτρων ενισχύει επίσης, μέσω του Κανονισμού 472/2013, την παρακολούθηση και την εποπτεία για τα κ-μ που αντιμετωπίζουν, σοβαρές δυσκολίες όσον αφορά τη χρηματοοικονομική τους σταθερότητα. Ο βαθμός παρακολούθησης και εποπτείας θα εξαρτάται από τη σοβαρότητα της χρηματοοικονομικής κατάστασης κ-μ.

Αυτό περιλαμβάνει, χωρίς να περιορίζεται σε αυτά, τα κ-μ τα οποία λαμβάνουν χρηματοδοτική στήριξη (π.χ. από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας / Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας) ή βρίσκονται σε διαδικασία σταδιακής μείωσης της στήριξης αυτής. Τα κ-μ που αντιμετωπίζουν σοβαρή χρηματοοικονομική αστάθεια ή λαμβάνουν προληπτικά χρηματοδοτική στήριξη θα υπόκεινται επίσης σε πολύ αυστηρή ενισχυμένη εποπτεία από την Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Αυτή η ενισχυμένη εποπτεία θα στηρίζεται και θα υπερβαίνει τις υποχρεώσεις των κ-μ που υπόκεινται σε διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος. Στόχος είναι η καλύτερη αξιολόγηση, από μέρους της Επιτροπής, των κινδύνων που απειλούν ή αντιμετωπίζουν τα συγκεκριμένα κ-μ, και ως εκ τούτου, σε ορισμένες περιπτώσεις, η αντιμετώπιση των προκλήσεων/αδυναμιών αυτών ακόμη και προτού προκύψει η ανάγκη για χρηματοδοτική στήριξη.

Σημειώνεται ότι, όλες οι πρόνοιες που έπρεπε να μεταφερθούν σε εθνική νομοθεσία έχουν συμπεριληφθεί στο Νόμο «Ομπρέλα» για τα Δημόσια Οικονομικά που ψήφισε η Βουλή των Αντιπροσώπων τον Φεβρουάριο του 2014.

Σημαντική είναι, επίσης, η εισαγωγή και εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου "European Semester" με βάση το οποίο ρυθμίζεται η χρονική περίοδος της ετοιμασίας και κατάθεσης των Προγραμμάτων Σταθερότητας και Σύγκλισης. Σύμφωνα με το "European Semester", τα Προγράμματα κατατίθενται ταυτόχρονα στα μέσα Απριλίου από τις χώρες της ΕΕ. Με τον τρόπο αυτό, επιτυγχάνεται η έγκαιρη αξιολόγηση των Προγραμμάτων, έτσι ώστε οι όποιες κατευθυντήριες γραμμές να μπορούν να ενσωματωθούν κατά την ετοιμασία των εθνικών Προϋπολογισμών.

Συμπερασματικά, όλες αυτές οι αλλαγές που έχουν τροχοδρομηθεί σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός πιο αυστηρού πλαισίου άσκησης δημοσιονομικής πολιτικής, ιδιαίτερα για τα κ-μ της Ευρωζώνης. Ως εκ τούτου, η Κυπριακή Δημοκρατία θα πρέπει να διαμορφώνει τη δημοσιονομική της πολιτική λαμβάνοντας υπόψη το νέο αυτό πλαίσιο.

Ως Υπουργείο Οικονομικών είχαμε μία εποικοδομητική συμμετοχή στο διάλογο για ενίσχυση της οικονομικής διακυβέρνησης, αναγνωρίζοντας ότι για να ξεπεράσουμε την κρίση απαιτείται ενδυνάμωση των δημοσιονομικών κανόνων πειθαρχίας, υποστηρίζοντας όμως, παράλληλα, ότι τα θέματα άμεσης φορολογίας πρέπει να παραμείνουν εθνική αρμοδιότητα.

Σημειώνεται ότι λόγω του γεγονότος ότι η Κυπριακή Δημοκρατία έχει συμφωνήσει με την Τρόικα σε εφαρμογή ενός Οικονομικού Προγράμματος μέχρι το 2016, η βάση της δημοσιονομικής πολιτικής της Κύπρου για τα επόμενα χρόνια θα εδράζεται στα συμφωνηθέντα με τους διεθνείς πιστωτές της, όπως προβλέπονται στο Μνημόνιο Συναντίληψης.

2ος Πυλώνας: Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα για την Στρατηγική «Ευρώπη 2020»

Η Στρατηγική «Ευρώπη 2020» αποτελεί την αναπτυξιακή στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για τη δεκαετία 2010 - 2020. Η ΕΕ καταβάλλοντας κάθε προσπάθεια για να ξεπεραστεί η κρίση και να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για μια πιο ανταγωνιστική οικονομία με περισσότερες θέσεις εργασίας, στοχεύει με τη Στρατηγική «Ευρώπη 2020» για μια ανάπτυξη: (i) έξυπνη, με αποτελεσματικότερες επενδύσεις στην εκπαίδευση, την έρευνα και την καινοτομία, (ii) διατηρήσιμη, χάρη στην αποφασιστική μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και σε μια πιο ανταγωνιστική βιομηχανία και (iii) χωρίς αποκλεισμούς, με ιδιαίτερη έμφαση στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στη μείωση της φτώχειας. Μεταξύ άλλων, η Στρατηγική θέτει 5 ποσοτικούς στόχους σε Ευρωπαϊκό επίπεδο στους τομείς της απασχόλησης, της έρευνας και ανάπτυξης, της κλιματικής αλλαγής και ενεργειακής βιωσιμότητας, της εκπαίδευσης και της καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, οι οποίοι μετατρέπονται από την κάθε χώρα μέλος της ΕΕ, σε εθνικούς ποσοτικούς στόχους. Παράλληλα, η Στρατηγική «Ευρώπη 2020» δίνει έμφαση και στην αντιμετώπιση των «μακροοικονομικών αδυναμιών» (bottlenecks), οι οποίες εμποδίζουν την οικονομική ανάπτυξη στην ΕΕ. Οι μακροοικονομικές αδυναμίες αφορούν, μεταξύ άλλων, προβλήματα ανταγωνιστικότητας και δημόσιων οικονομικών.

Η Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης, η οποία έχει την ευθύνη για τη Στρατηγική «Ευρώπη 2020» σε εθνικό επίπεδο,

ετοιμάζει κάθε χρόνο, σε συνεργασία με τα αρμόδια Υπουργεία, Υπηρεσίες και κοινωνικούς εταίρους, το Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα (ΕΜΠ), το οποίο υποβάλλεται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με βάση τις πρόνοιες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

Σημειώνεται ότι, οι χώρες που υπάγονται σε πρόγραμμα δανειοδότησης, όπως η Κύπρος δεν είναι υποχρεωμένες να υποβάλουν λεπτομερές Πρόγραμμα, αλλά ένα πιο συνοπτικό κείμενο στο οποίο να παρουσιάζεται η πρόοδος σε σχέση με την επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής, τυχόν αναθεωρήσεις των ποσοτικών στόχων και τα βασικότερα μέτρα που αναμένεται να προωθηθούν τους επόμενους δώδεκα μήνες για επίτευξη των στόχων. Το τελευταίο ΕΜΠ ετοιμάστηκε και υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Απρίλιο του 2013.

Άξονες Οικονομικής Πολιτικής

Η οικονομική πολιτική της Κυβέρνησης στηρίζεται σε τέσσερις άξονες πολιτικής, που είναι οι ακόλουθοι:

- Ανάπτυξη
- Χρηματοοικονομικός Τομέας - Δημόσια Οικονομικά - Διαχείριση Δημόσιου Χρέους
- Κοινωνική Συνοχή
- Εξυπηρέτηση του Πολίτη

Ανάπτυξη

Η επίτευξη οικονομικής ανάπτυξης, η οποία ταυτόχρονα δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας, αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο κάθε ευημερούσας κοινωνίας. Η κυπριακή οικονομία, πριν να επηρεαστεί από την παγκόσμια οικονομική κρίση, παρουσίαζε πολύ ψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, με το κατά κεφαλή εισόδημα να πλησιάζει σχεδόν το 100% του μέσου όρου της Ε.Ε.

Η παγκόσμια οικονομική κρίση αλλά και η απόφαση του Eurogroup για απομείωση των ανασφάλιστων καταθέσεων, είχε άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις στην κυπριακή οικονομία, με κυριότερη την βαθιά ύφεση, η οποία το 2013 ανήλθε στο -5.4%. Η ύφεση αυτή όμως ήταν πολύ μικρότερη της αναμενόμενης, το οποίο οφείλεται κυρίως στην ανθεκτικότητα σημαντικών παραγωγικών τομέων της οικονομίας όπως είναι ο τουρισμός, η ναυτιλία και οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες αλλά και στη μικρότερη από την προβλεπόμενη μείωση της ιδιωτικής κατανάλωσης.

Σημαντικό επίσης είναι το γεγονός ότι στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2013, η Κυβέρνηση πέτυχε την αύξηση της συγχρηματοδότησης έργων από 60% σε 95%. Επιπρόσθετα, η Κυβέρνηση έχει ξεκινήσει εκστρατεία προσέλκυσης ξένων επενδύσεων, οι οποίες αναμένεται να συνεισφέρουν σημαντικά στη ρευστότητα της κυπριακής αγοράς.

Σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, με την αναδιάρθρωση του τραπεζικού συστήματος, την αναμενόμενη πλήρη κατάργηση των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων, σε συνδυασμό με τη βελτίωση του ψυχολογικού κλίματος για τις προοπτικές που διανοίγονται στον τομέα της ενέργειας, η οικονομία αναμένεται να αρχίσει να ανακάμπτει και να καταγράφει θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης από το 2015 και μετά.

Διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις

Όπως είναι γνωστό εντός του 2013 στο πλαίσιο της χρηματοδότησης του κυπριακού κράτους από την Τρόικα συμφωνήθηκε η υλοποίηση ενός οικονομικού προγράμματος το οποίο βασίζεται σε τρεις κυρίως άξονες: τον χρηματοοικονομικό τομέα, τη δημοσιονομική πολιτική και τα διαρθρωτικά μέτρα, που κύριο σκοπό έχουν την εξυγίανση του χρηματοπιστωτικού τομέα και τον εξορθολογισμό της οικονομικής πολιτικής και των δομών του κράτους.

Το Μνημόνιο Συναντίληψης προωθεί μια σειρά από ριζικές μεταρρυθμίσεις που δίχως άλλο θα ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα και την παραγωγικότητα και θα διαμορφώσουν το υπόστρωμα για ανάπτυξη της οικονομίας σε υγιή βάση και με μακρόπνοη προοπτική. Οι μεταρρυθμίσεις αφορούν ένα ευρύ φάσμα δομών και λειτουργιών της δημόσιας υπηρεσίας, την κοινωνική και επιδοματική πολιτική,

το σύστημα ασφάλισης υγείας, τις φορολογικές αρχές, αλλά και τους Κρατικούς Οργανισμούς.

Κεντρικό ρόλο στην ανάπτυξη προβλέπεται να παίξει ο εκσυγχρονισμός ολόκληρης της δημόσιας διοίκησης που αποσκοπεί στη βελτίωση της αποδοτικότητας των δημοσίων υπηρεσιών και συνακόλουθα στη βελτίωση του επιπέδου εξυπηρέτησης των πολιτών και των επιχειρήσεων.

Συναφώς, εντός του 2013, ξεκίνησαν οι μελέτες αναδιοργάνωσης των Υπουργείων Γεωργίας, Παιδείας και Υγείας και των συνδεδεμένων κρατικών οργανισμών, του Τμήματος Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη, καθώς και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Επίσης, ξεκίνησε και η μελέτη που αφορά τα οριζόντια θέματα προσωπικού της δημόσιας υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένου του συστήματος αξιολόγησης και προαγωγών, με σκοπό την εμπέδωση συνθηκών αξιοκρατίας και χρηστής διοίκησης.

Μέσα σε αυτά τα πλαίσια είναι πολύ σημαντική η μεταρρύθμιση που τροχοδρομείται μέσα από την ενοποίηση των φορολογικών τμημάτων και τις συναφείς νομοθετικές ρυθμίσεις με στόχο την ενίσχυση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας της ικανότητας είσπραξης εσόδων και την καταπολέμηση της φορολογικής απάτης και της φοροδιαφυγής.

Παράλληλα, προωθείται το νέο πλαίσιο διαχείρισης των δημοσίων οικονομικών στο σύνολο του ευρύτερου δημοσίου τομέα που καλύπτει τις αναγκαίες νομοθετικές, διοικητικές, οργανωτικές διαδικασίες, τους ανθρώπινους πόρους καθώς

και τη χρήση των πληροφοριακών συστημάτων, έτσι ώστε να αξιοποιούνται οι δημόσιοι πόροι αποδοτικά, αποτελεσματικά και με διαφάνεια. Το νέο αυτό πλαίσιο θεσμοθετήθηκε με την ψήφιση του «Νόμου «Ομπρέλα» τον Φεβρουάριο του 2014. Οι νέες διαδικασίες προσδίδουν αυξημένη ευελιξία και δυνατότητα διαχείρισης σε κάθε υπουργείο, τόσο των διαθέσιμων οικονομικών πόρων όσο και του ανθρώπινου δυναμικού του, για την υλοποίηση των στρατηγικών τους στόχων, εντός αυστηρώς καθορισμένων ανώτατων ορίων δαπανών. Σημαντική στη διασφάλιση της αμερόληπτης δημοσιονομικής πολιτικής αναμένεται να είναι και η προβλεπόμενη από τον πιο πάνω Νόμο σύσταση και λειτουργία του ανεξάρτητου Δημοσιονομικού Συμβουλίου, το οποίο θα αξιολογεί τις μακροοικονομικές προβλέψεις και θα παρακολουθεί τη συμμόρφωση με τους δημοσιονομικούς κανόνες κατά την κατάρτιση και εκτέλεση του Προϋπολογισμού.

Χρηματοοικονομικός Τομέας - Δημόσια Οικονομικά - Διαχείριση Δημόσιου Χρέους

Χρηματοοικονομικός τομέας

Τα τελευταία χρόνια ο τραπεζικός τομέας στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αντιμετωπίζει σοβαρές προκλήσεις που πηγάζουν, κυρίως, από την κρίση δημοσίου χρέους στην ευρωζώνη. Οι αρνητικές εξελίξεις των πρόσφατων ετών είχαν άμεσο αντίκτυπο στο κυπριακό χρηματοοικονομικό σύστημα καθώς και στην κυπριακή οικονομία γενικότερα, λόγω της διασύνδεσης των μεγάλων εγχώριων τραπεζών με την ελληνική οικονομία μέσω, κυρίως, της έκθεσής τους στα ελληνικά κρατικά ομόλογα καθώς και των χρηματοδοτικών ανοιγμάτων τους στην ελλαδική αγορά.

Η συμφωνία για την ανταλλαγή των ελληνικών ομολόγων, γνωστού ως ελληνικού PSI, επέφερε στις κυπριακές τράπεζες ζημιές ύψους περίπου €4,5 δισ., το οποίο αντιστοιχούσε στο 25% του ΑΕΠ. Οι ζημιές που παρουσίασαν οι τράπεζες λόγω των αυξημένων αρνητικών προβλέψεων για τα δανειακά χαρτοφυλάκιά τους τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Κύπρο, καθώς και οι συνεχείς υποβαθμίσεις της πιστοληπτικής ικανότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας και των Κυπριακών Τραπεζών, οδήγησαν την προηγούμενη Κυβέρνηση τον Ιούνιο του 2012 στην υποβολή αίτησης για οικονομική στήριξη από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας.

Κατά τη συνεδρίαση του Eurogroup στις 15 Μαρτίου 2013, οι Υπουργοί Οικονομικών της ευρωζώνης ενημέρωσαν την κυβέρνηση ότι η συνολική χρηματοδότηση θα περιοριζόταν σε μόνο €10 δισ. για το κράτος και ότι τα χρήματα αυτά δεν θα μπορούσε να χρησιμοποιηθούν για την ανακεφαλαιοποίηση της Λαϊκής ή της Τράπεζας Κύπρου, ανατρέποντας τα μέχρι τότε δεδομένα και σχεδιασμούς, με βάση τους οποίους η συνολική χρηματοδότηση θα ανήρχετο στα €17 δισ., εκ των οποίων τα €10 δισ. θα χρησιμοποιούνταν για την ανακεφαλαιοποίηση του τραπεζικού τομέα.

Η τελική πολιτική απόφαση του Eurogroup στις 25 Μαρτίου 2013 περιλάμβανε, μεταξύ άλλων, τη λήψη μέτρων εξυγίανσης στις δύο μεγάλες τράπεζες, με βάση τις πρόνοιες του περί Εξυγίανσης Πιστωτικών και άλλων ιδρυμάτων Νόμου, ο οποίος ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων με τη διαδικασία του κατεπείγοντος στις 22 Μαρτίου 2013. Τα μέτρα αφορούσαν, μεταξύ άλλων, την πώληση των ελληνικών εργασιών των κυπριακών τραπεζών, το διαχωρισμό της Λαϊκής Τράπεζας σε «καλή» και «κακή» τράπεζα και τη συγχώνευση της «καλής» Λαϊκής με την Τράπεζα Κύπρου, καθώς και την αναγκαστική μετατροπή μέρους των ανα-

σφάλιστων καταθέσεων της Τράπεζας Κύπρου σε μετοχές. Τα μέτρα εξυγίανσης που λήφθηκαν, στόχευαν στην αποφυγή χρεοκοπίας των τραπεζών και την ολική προστασία των ασφαλισμένων καταθέσεων μέχρι €100.000, καθώς και ορισμένων άλλων κατηγοριών ανασφάλιστων καταθέσεων π.χ. δήμους, κοινοτικά συμβούλια, γενική κυβέρνηση.

Ως προς το σκέλος του προγράμματος οικονομικής προσαρμογής που έχει υιοθετήσει η Κύπρος και το οποίο αφορά τον χρηματοοικονομικό τομέα, βασικός στόχος είναι η διασφάλιση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας μέσω της εξασφάλισης ικανοποιητικής ρευστότητας για τον τραπεζικό τομέα, της αντιμετώπισης των κεφαλαιακών αναγκών των πιστωτικών ιδρυμάτων και της διατήρησης της ευρωστίας τους, περιλαμβανομένης της αναδιάρθρωσης και μείωσης των μεγέθων των πιστωτικών ιδρυμάτων, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο.

Η πιστή εφαρμογή του Μνημονίου Συναντίληψης αποτελεί το εχέγγυο για σταδιακή ανατροπή των αρνητικών εξελίξεων που σημειώθηκαν τα τελευταία χρόνια ως απότοκο της κρίσης χρέους στη ζώνη του ευρώ, της μεγάλης έκθεσης του τραπεζικού μας συστήματος στην Ελληνική οικονομία, αλλά και της επιδείνωσης της δημοσιονομικής και οικονομικής κατάστασης και ιδιαίτερα στην αγορά ακινήτων, στην ίδια τη χώρα μας. Πρωταρχικός στόχος είναι η πλήρης αποκατάσταση της αξιοπιστίας και σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα, έτσι ώστε η πραγματική οικονομία να μπορέσει να ανακάμψει. Η προσπάθεια που έγινε μέχρι στιγμής είναι μεγάλη και έχει αρχίσει να καρποφορεί.
Συγκεκριμένα, η Τράπεζα Κύπρου έχει εξέλθει του καθεστώτος εξυγίανσης και έχει προχωρήσει και στην εκλογή νέου Διοικητικού Συμβουλίου και νέου Εκτελε-

στικού Διευθυντή, ενώ το σχέδιο αναδιάρθρωσής της προχωρά με ικανοποιητικούς ρυθμούς. Παράλληλα, ο Συνεργατισμός βρίσκεται σε διαδικασία αναδιάρθρωσης και ανακεφαλαιοποίησης, η οποία περιλαμβάνει την ήδη δοθείσα ενίσχυση €1,5 δισ. από το Πρόγραμμα. Σημαντική θετική εξέλιξη αποτέλεσε και η επιτυχής άντληση ιδιωτικών κεφαλαίων από την Ελληνική Τράπεζα για την κάλυψη των κεφαλαιακών απαιτήσεών της στο πλαίσιο του Μνημονίου Συναντίληψης. Ως αποτέλεσμα της ανακεφαλαιοποίησης, ο τραπεζικός τομέας αναμένεται να διαθέτει στο εγγύς μέλλον αξιόλογου ύψους κεφάλαια που δύναται να χρησιμοποιηθούν για να απορροφήσουν τυχόν περαιτέρω κλυδωνισμούς.

Οι πιο πάνω εξελίξεις κατά το έτος 2013 οδήγησαν σε μια διαδικασία απομόχλευσης στον εγχώριο τραπεζικό τομέα που είχε ως συνέπεια τη συγκράτηση της διαθέσιμης ρευστότητας στην αγορά, γεγονός που, μεταξύ άλλων, δεν επέτρεψε τη μείωση του ήδη υψηλού κόστους χρηματοδότησης, τόσο για τα εγχώρια νοικοκυριά όσο και για τις εγχώριες επιχειρήσεις.

Αξίζει στο σημείο αυτό να γίνει αναφορά στις πρόσφατες πρωτοβουλίες Κυβέρνησης και Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων για ενίσχυση της ρευστότητας.
Συγκεκριμένα, στις 30 Μαΐου 2013 υπογράφηκε συμφωνία δανείου ύψους μέχρι 100 εκατ. ευρώ με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) για τη χρηματοδότηση έργων και προγραμμάτων τα οποία συγχρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής και τα Διαρθρωτικά Ταμεία (Cyprus NSRF II). Το συγκεκριμένο δάνειο ύψους €100 εκατ. αφορά κατά κύριο λόγο τη χρηματοδότηση δύο μεγάλων έργων, των χώρων ολοκληρωμένης εγκατάστασης διαχείρισης απορριμμάτων στη Λευκωσία και στη Λεμεσό.

Επίσης, στις 13 Δεκεμβρίου 2013, υπεγράφησαν δύο χρηματοδοτικές συμβάσεις με την ΕΤΕπ που αφορούν καινοτόμα προγράμματα στήριξης των ΜΜΕ στην Κύπρο, ήτοι Συμφωνία Δανείου ύψους 100 εκατ. ευρώ για τη χρηματοδότηση της εγκαθίδρυσης Ταμείου Επιχειρηματικότητας για χρηματοδότηση ΜΜΕ στην Κύπρο, καθώς και σύμβασης ύψους €50 εκατ., στο πλαίσιο του Προγράμματος Ενίσχυσης της Χρηματοδότησης του Εξωτερικού Εμπορίου, στηρίζοντας τις διεθνείς εμπορικές δραστηριότητες των κυπριακών ΜΜΕ.

Κεφαλαιαγορά

Εντός του 2013 προχώρησαν σε σημαντικό βαθμό οι εργασίες για τον εκσυγχρονισμό του νομικού πλαισίου για τις συλλογικές επενδύσεις, οι οποίες έχουν σκοπό την αξιοποίηση της Κύπρου ως χρηματοοικονομικού κέντρου και την προσέλκυση νέων επενδύσεων.

Μετά την ψήφιση του Νόμου για τους Οργανισμούς Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες (ΟΣΕΚΑ) τον Ιούνιο του 2012, ο οποίος εναρμονίζει το κυπριακό δίκαιο με την Ευρωπαϊκή Οδηγία για τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες και παράλληλα προβαίνει σε εκσυγχρονισμό του δικαίου των οργανισμών συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες, ψηφίστηκε εντός του 2013 ο Νόμος για τους Διαχειριστές Οργανισμών Εναλλακτικών Επενδύσεων (ΔΟΕΕ) με σκοπό, αφ' ενός την εναρμόνιση με Ευρωπαϊκή Οδηγία και αφ' ετέρου την υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών στο τομέα αυτό.
Επίσης, εντός του 2013 στάληκε για νομοτεχνικό έλεγχο το νομοσχέδιο για τους Οργανισμούς Εναλλακτικών Επενδύσεων (ΟΕΕ) αφού λήφθηκαν υπόψη οι βέλτιστες πρακτικές του τομέα στον ευρωπαϊκό χώρο.

Με τη συμπλήρωση και των πιο πάνω νομοθετημάτων, η Κύπρος θα έχει στη διάθεσή της, ένα ολοκληρωμένο, σύγχρονο και ανταγωνιστικό νομοθετικό πλαίσιο για τις συλλογικές επενδύσεις, υπό την εποπτεία της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, το οποίο εκτιμάται ότι θα μπορούσε να δημιουργήσει νέες προοπτικές και ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον για την ανάπτυξη του κλάδου των συλλογικών επενδύσεων και τη διαχείρισή τους στην Κύπρο, καθώς και για την οικονομία γενικότερα.

Εντός του 2012 ψηφίστηκε ο Νόμος για τη ρύθμιση των «Επιχειρήσεων Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης Ιδιωτικών Εταιρειών και Συναφών Θεμάτων». Σκοπός του Νόμου είναι αφ' ενός η ρύθμιση της παροχής διοικητικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης και της δραστηριότητας των εμπιστευματοδόχων, από εταιρείες που έχουν συσταθεί στη Κύπρο και δεν είναι «λογιστές μέλη του ΣΕΛΚ» και «ανεξάρτητοι επαγγελματίες νομικοί» και αφ' ετέρου η κάλυψη του κενού που δημιουργήθηκε κατά τη μεταφορά, στην εθνική νομοθεσία, της Οδηγίας 2005/60/ΕΚ σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Η εν λόγω νομοθεσία θα βοηθήσει στη διατήρηση και ενίσχυση της καλής φήμης της Κύπρου ως διεθνούς χρηματοοικονομικού κέντρου και θα βελτιώσει την αξιολόγηση της Κύπρου από διεθνείς οργανισμούς.

Δημόσια οικονομικά και Ορθολογιστική Διαχείριση του Δημόσιου Χρέους

Στρατηγικές Επιδιώξεις - Δημοσιονομικοί στόχοι - Μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης.

Η δημοσιονομική πολιτική της Κυβέρνησης στοχεύει στη δημοσιονομική εξυγίανση, με στόχο τη μείωση του υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος κάτω από το ποσοστό αναφοράς μέχρι το 2016, την επίτευξη πρωτογενών πλεονασμάτων από το 2016 και ένθεν, έτσι ώστε να διασφαλιστεί μακροπρόθεσμα η βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών καθώς και η αναστροφή της αυξητικής πορείας του δημόσιου χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ.

Ο δημοσιονομικός στόχος καθορίζεται πλέον σε επίπεδο πρωτογενούς ισοζυγίου[1] που αποτυπώνει με περισσότερη διαφάνεια τις επιπτώσεις της δημοσιονομικής πολιτικής του κράτους και τις προεκτάσεις της σε σχέση με το δημόσιο χρέος. Έτσι οι στόχοι που έχουν συμφωνηθεί και περιληφθεί στο Μνημόνιο Συναντίληψης για το πρωτογενές ισοζύγιο είναι η επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος ύψους 1.2% του ΑΕΠ το 2016 και ακολούθως αύξηση του στο 4% το αργότερο μέχρι το 2018 ως ακολούθως:

Έτος	Πρωτογενές Ισοζύγιο (€ εκ.)	Ποσοστό του ΑΕΠ
2013	- 395	-2,0
2014	- 678	-4,25
2015	- 344	-2,1
2016	204	1,2
2017	570	3,0
2018	750	4,0

1. Πρωτογενές ισοζύγιο είναι το δημοσιονομικό ισοζύγιο εξαιρουμένων των δαπανών των τόκων.

Τόσο το πρωτογενές ισοζύγιο όσο και το δημοσιονομικό ισοζύγιο για τη γενική κυβέρνηση[2] το 2013, παρουσίασαν σημαντική βελτίωση σε σύγκριση με τον προηγούμενο χρόνο, αλλά και με τις αρχικές προβλέψεις. Το 2013 το πρωτογενές ισοζύγιο ανήλθε στο -2,4% του ΑΕΠ, ενώ το δημοσιονομικό ισοζύγιο ανήλθε στο -5,4% του ΑΕΠ σε σύγκριση με πρωτογενές ισοζύγιο ύψους 3,2% του ΑΕΠ και δημοσιονομικό ισοζύγιο ύψους 6,4% του ΑΕΠ το 2012. Παράλληλα, το δημόσιο χρέος αυξήθηκε στο 111,5% του ΑΕΠ από το 86,6% το 2012.

Για την επίτευξη των πιο πάνω δημοσιονομικών στόχων έχουν παρθεί διάφορα μέτρα που καλύπτουν τόσο το σκέλος των εσόδων όσο και στο σκέλος των δαπανών ως ακολούθως:

Μέτρα στο σκέλος Δαπανών:

(α) Περιορισμός της απασχόλησης στο δημόσιο τομέα

Στο πλαίσιο των δεσμεύσεων που διαλαμβάνονται στο Μνημόνιο Συναντίληψης για τον περαιτέρω περιορισμό των δημοσίων δαπανών με (α) τη μείωση της απασχόλησης στο δημόσιο τομέα κατά 4,500 άτομα από το 2012 μέχρι το 2016 και (β) την κατάργηση 1,880 κενών θέσεων από το 2013 μέχρι το 2016, λήφθηκαν τα πιο κάτω μέτρα:

- Τηρείται πλάνο για επίτευξη του στόχου της μείωσης της απασχόλησης στο δημόσιο τομέα με βάση τα στοιχεία απασχόλησης και αφυπηρετήσεων, το οποίο επικαιροποιείται κάθε τρεις μήνες.

2. Γενική Κυβέρνηση είναι η κεντρική κυβέρνηση, τα Ταμεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων, οι Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης και ορισμένοι κρατικοί οργανισμοί.

- Συνεχίστηκε η υλοποίηση του τετραετούς πλάνου του ΤΔΔΠ για την κατάργηση 1,880 κενών μόνιμων θέσεων από το 2013 μέχρι το 2016.
- Συνεχίστηκε η αναστολή της πλήρωσης μόνιμων θέσεων στη δημόσια υπηρεσία και η απαγόρευση της πρόσληψης εκτάκτων υπαλλήλων, με ελάχιστες εξαιρέσεις, σύμφωνα με το άρθρο 16 του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 2013. Επίσης, συμφωνήθηκε η μείωση των κλιμάκων εισδοχής στον ευρύτερο δημόσιο τομέα για τους νεοεισερχομένους κατά 10%.
- Παγοποίηση των μισθολογικών αυξήσεων (ΑΤΑ και προσαυξήσεις) στον ευρύτερο δημόσιο τομέα για τα έτη 2012-2015.

(β) Κρατικό Μισθολόγιο και Συνταξιοδοτικό

Στο πλαίσιο των δεσμεύσεων που περιλαμβάνονται στο Μνημόνιο Συναντίληψης με στόχο τη συγκράτηση του κρατικού μισθολογίου και τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των επαγγελματικών συστημάτων συνταξιοδότησης του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα και κατ' επέκταση τη μείωση των δημοσίων δαπανών, προωθήθηκαν εντός του 2013 τα πιο κάτω μέτρα:

- Αύξηση της κλιμακωτής μείωσης των απολαβών και των συντάξεων των αξιωματούχων, των εργαζομένων και των συνταξιούχων στην κρατική υπηρεσία και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, από 1η Ιουνίου 2013, με αποτέλεσμα η κλιμακωτή μείωση να διαμορφώνεται ως ακολούθως:

€0 - €1000	0,8%
€1001 - €1500	7,3%
€1501 - €2000	9,3%
€2001 - €3000	10,5%
€3001 - €4000	13%
€4001 >	14,5%

- Συνέχιση της επιβολής έκτακτης εισφοράς επί των απολαβών των αξιωματούχων, των εργαζομένων και των συνταξιούχων στην κρατική υπηρεσία και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, ως ακολούθως:

€0 - €2500	0%
€2501 - €3500	2,5%
€3501 - €4500	3,0%
€4501 >	3,5%

- Συνέχιση της μείωσης των κλιμάκων εισοδοχής των νεοεισερχομένων στην κρατική υπηρεσία και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα κατά 10%.
- Συνέχιση της παγοποίησης των ετήσιων μισθοδοτικών προσαυξήσεων και των τιμαριθμικών αυξήσεων στις απολαβές των αξιωματούχων, εργοδοτουμένων και συνταξιούχων της κρατικής υπηρεσία καθώς και του ευρύτερου δημόσιου τομέα.
- Φορολόγηση επιδομάτων των κρατικών αξιωματούχων και κατάργηση ή μείωση επιδομάτων των κρατικών υπαλλήλων και αξιωματούχων και του ωρομίσθιου κυβερνητικού προσωπικού, καθώς και εφαρμογή αντίστοιχων ρυθμίσεων στα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου.

- Περιορισμός της σύνταξης που καταβάλλεται σε αξιωματούχο λόγω της υπηρεσίας του σε ένα ή περισσότερα λειτουργήματα ή αξιώματα ή θέσεις, στο ένα δεύτερο των ψηλότερων απολαβών του.
- Αποκοπή ποσοστού ίσου με 3% επί των μηνιαίων απολαβών του προσωπικού που απασχολείται με σύμβαση στην κρατική υπηρεσία και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα και έχει δικαίωμα σε καταβολή φιλοδωρήματος, για σκοπούς ενίσχυσης του ταμείου από το οποίο καταβάλλεται το εν λόγω φιλοδώρημα.
- Παράταση της ηλικίας υποχρεωτικής αφυπηρέτησης κατά δύο έτη.
- Αύξηση της ελάχιστης ηλικίας για τη εξασφάλιση του δικαιώματος σε σύνταξη χωρίς μειώσεις (κατά 6 μήνες ανά έτος).

(γ) Περιορισμός των δημοσίων δαπανών

- Εισαγωγή τριετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου, με το οποίο καθορίζονται ανώτατες οροφές για κάθε Υπουργείο και Ανεξάρτητη Υπηρεσία.
- Στόχευση των κοινωνικών παροχών και επιδομάτων.
- Μείωση των λειτουργικών δαπανών.
- Επίσπευση της κατάργησης των ημικρατικών οργανισμών που έχουν ολοκληρώσει τον κύκλο τους (Κυπριακός Οργανισμός Γάλακτος, Συμβούλιο Ελαιοκομικών Προϊόντων, Συμβούλιο Εμπορίας Πατατών).
- Ανακατανομή των αναπτυξιακών δαπανών προς όφελος έργων/σχεδίων με υψηλή προστιθέμενη αξία.

Μέτρα στο σκέλος των εσόδων:

- Αύξηση φόρων κατανάλωσης σ' όλα τα καπνικά προϊόντα.
- Αύξηση φόρου κατανάλωσης στα αλκοολούχα ποτά μ' εξαίρεση το κρασί.
- Αύξηση φόρου κατανάλωσης στα καύσιμα κίνησης.
- Αύξηση του κανονικού συντελεστή του ΦΠΑ από 17% σε 18% από 10 Ιανουαρίου 2013.
- Φορολόγηση με συντελεστή 20% των αποδόσεων των τυχερών παιχνιδιών του ΟΠΑΠ και του Κρατικού Λαχείου για κέρδη από €5.000 και άνω.
- Γενική αύξηση τελών της κυβέρνησης κατά 17%.
- Επιβολή του τέλους εταιρειών (€350) σ' όλες τις εταιρείες.
- Μέτρα για πάταξη της φοροδιαφυγής/φοροαποφυγής με την ψήφιση σχετικών νομοθετικών μέτρων από τη Βουλή των Αντιπροσώπων.
- Αναθεώρηση των συντελεστών φορολόγησης της ακίνητης ιδιοκτησίας για περίοδο τριών ετών μέχρι να εκτιμηθούν οι αξίες του 1980 σε τρέχουσες τιμές.

Τα πιο πάνω μέτρα έτυχαν πλήρους εφαρμογής το 2013, όπου μαζί με την κατάρτιση ενός αυστηρού προϋπολογισμού για το 2013 και ενός Μεσοπρόθεσμου Δημοσιονομικού Πλαισίου 2013-2015, κατάφεραν όχι μόνο να επιτευχθούν οι στόχοι αλλά ξεπέρασαν και κάθε προσδοκία.

Προϋπολογισμός 2013

Το δημοσιονομικό ισοζύγιο ήταν ελλειμματικό φθάνοντας τα €843,6 εκ. το 2013 σε σύγκριση με έλλειμμα της τάξης των €913,3 εκ. τον προηγούμενο χρόνο. Ως ποσοστό του ΑΕΠ το 2013 έφθασε στο -5,4% σε σύγκριση με -5,2% τον προηγούμενο χρόνο.

Κατά συνέπεια, το δημόσιο χρέος ανήλθε στο 111,5% του ΑΕΠ σε σύγκριση με 86,6% το 2012. Σε απόλυτους αριθμούς το δημόσιο χρέος ανήλθε σε €18.407,5 εκ. σε σύγκριση με €15.349,5 εκ. τον προηγούμενο χρόνο.

Τα έσοδα περιορίστηκαν στα €6.451,9 εκ. το 2013 σε σύγκριση με €6.592,9 εκ. το 2012 σημειώνοντας μείωση της τάξης του 2,1%. Αναλυτικότερα οι εισπράξεις από τα μη φορολογικά έσοδα και τους άμεσους φόρους παρουσιάζουν αύξηση, ενώ οι εισπράξεις από τους έμμεσους φόρους παρουσιάζουν μείωση.

Οι άμεσοι φόροι αυξήθηκαν οριακά και έφτασαν στα €2.144,8 εκ. κατά το 2013 σε σύγκριση με €2.072,7 εκ. το 2012 παρουσιάζοντας αύξηση ύψους 3,5%. Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως σε αυξήσεις που προήλθαν ως απόρροια της εισαγωγής μέτρων εξυγίανσης των δημόσιων οικονομικών που περιλαμβάνουν τις μειώσεις στις απολαβές του Δημόσιου Τομέα (€153,9 εκ.), την αύξηση του φόρου ακίνητης ιδιοκτησίας (€77,5 εκ.), τις αυξήσεις των εσόδων από την επιβολή της έκτακτης εισφοράς για την άμυνα (€56,0 εκ.), την αύξηση του ειδικού φόρου πιστωτικών ιδρυμάτων (€11,5 εκ.), καθώς και την εισαγωγή εισφοράς για την παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης (€12,4 εκ.), παρά τις μειώσεις των εισπράξεων από το φόρο εισοδήματος για φυσικά πρόσωπα (€153,7 εκ.) λόγω των μειώσεων

στις απολαβές, τη μείωση των εισπράξεων του φόρου κεφαλαιουχικών κερδών (€33,5 εκ.), καθώς και τη μείωση των εισπράξεων από τον εταιρικό φόρο (€24,4 εκ.).

Οι έμμεσοι φόροι περιορίστηκαν στα €2.297,6 εκ. κατά το 2013 σε σύγκριση με €2.499,9 εκ. το 2012 παρουσιάζοντας μείωση της τάξης του 8,1% λόγω μείωσης της κατανάλωσης. Η μείωση στους έμμεσους φόρους αντικατοπτρίζεται σε μειώσεις των εισπράξεων του ΦΠΑ (€139,5 εκ.), των εισαγωγικών δασμών (€11,7 εκ.) και άλλων έμμεσων φόρων (€51,0 εκ.).

Τα μη φορολογικά έσοδα ανήλθαν στα €952,4 εκ. σε σύγκριση με €911,0 εκ. το 2012 παρουσιάζοντας αύξηση ύψους 4,6%. Η αύξηση αυτή οφείλεται στα προσωρινά έσοδα από τα δικαιώματα για την εξόρυξη υδρογονανθράκων στην ΑΟΖ της Κύπρου (€180,0 εκ.), στο αυξημένο μέρισμα από την Κεντρική Τράπεζα (€89,3 εκ.) καθώς και στις αποκοπές συμπληρωματικής σύνταξης κρατικών υπαλλήλων (€9,3 εκ.).

Παράλληλα, στο σκέλος των δαπανών παρουσιάζεται συρρίκνωση της τάξης του 2,8%. Συγκεκριμένα, οι δαπάνες το 2013 περιορίστηκαν στα €7.295,4 εκ. σε σύγκριση με €7.506,2 εκ. το 2012. Μειωμένες παρουσιάζονται οι κεφαλαιουχικές δαπάνες κατά 29,8%, οι δαπάνες για τόκους 12,1%, οι αγορές αγαθών και υπηρεσιών 6,9% και οι δαπάνες για το κρατικό μισθολόγιο κατά 7,0% λόγω της περιοριστικής δημοσιονομικής πολιτικής, ενώ παρουσιάζονται αυξημένες οι άλλες τρέχουσες μεταβιβάσεις κατά 3,4% λόγω αποζημίωσης των ταμείων προνοίας και συντάξεων με καταθέσεις στην πρώην Λαϊκή Τράπεζα, οι δαπάνες για συντάξεις και φιλοδωρήματα 7,9% και οι δαπάνες του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων 4,7% λόγω αυξη-

μένου αριθμού πρόωρων αφυπηρετήσεων, δικαιούχων ανεργειακού επιδόματος, συντάξεων και πληρωμών λόγω πλεονασμού.

Οικονομικές εξελίξεις και προοπτικές για την περίοδο 2014-2016

Το 2013 εκτιμάται ότι το ΑΕΠ έχει συρρικνωθεί κατά 5,4% μετά τη μείωση της τάξης του 2,4% το 2012. Η συρρίκνωση το 2013 οφείλεται στο δευτερογενή τομέα (κατασκευές, βιομηχανία), όπως επίσης και στο χρηματοπιστωτικό τομέα. Για το 2014 προβλέπεται περαιτέρω συρρίκνωση γύρω στο 4,8%, η οποία θα προέρχεται κυρίως από τη συνεχιζόμενη, αλλά σε μικρότερη έκταση, επιδείνωση στην εγχώρια ζήτηση ενώ αντίθετα η εξωτερική ζήτηση αναμένεται να συνεισφέρει θετικά. Ο πληθωρισμός αναμένεται να αυξηθεί οριακά, δηλαδή γύρω στο 0,4%. Για την περίοδο 2015-2016 προβλέπεται σταδιακή ανάκαμψη με το ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης να υπολογίζεται να ανέλθει στο 1,9% το 2016.

Η ανεργία προβλέπεται να φτάσει το υψηλότερο της σημείο το 2014 και να παρουσιάσει πτωτική πορεία το 2015. Το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών αναμένεται να παρουσιάζει σταδιακή βελτίωση και να ανέλθει σε πλεόνασμα 0,6% το 2016.
Στον πίνακα που ακολουθεί παραθέτονται, συνοπτικά, οι προβλέψεις που έχουν περιληφθεί στο επικαιροποιημένο Μνημόνιο Συναντίληψης για τα κυριότερα μακροοικονομικά μεγέθη την περίοδο 2013-2016:

Πίνακας 1: Κυριότερα μακροοικονομικά μεγέθη

	2013(%)	2014(%)	2015(%)	2016(%)
Ρυθμός Ανάπτυξης	-5,4	-4,8	0,9	1,9
Ανεργία (Ερευνα Εργατικού Δυναμικού)	15,9	19,2	18,4	17,0
Εναρμονισμένος Πληθωρισμός	0,4	0,4	1,4	1,7
Δημοσιονομικό Ισοζύγιο /ΑΕΠ	-5,4	-5,8	-6,1	-2,9
Δημόσιο Χρέος / ΑΕΠ	111,5	119	115	110
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών/ ΑΕΠ	-1,5	0,1	0,3	0,6

Διαχείριση του Δημόσιου Χρέους

Η ψήφιση των περί της Διαχείρισης του Δημόσιου Χρέους Νόμοι του 2012 και 2013 (Δεκέμβριος του 2012) δημιούργησε για πρώτη φορά στην ιστορία της Κυπριακής Δημοκρατίας ολοκληρωμένο θεσμικό πλαίσιο για τη διαχείριση του δημόσιου χρέους.

Το Μνημόνιο Συναντίληψης σε θέματα δημόσιου χρέους προέβλεπε τρεις βασικές υποχρεώσεις εκ μέρους της Κυπριακής Δημοκρατίας:

1. Την ανανέωση εντός του 2013 χρεογράφων της Κυπριακής Δημοκρατίας τα οποία εκδόθηκαν βάσει της Κυπριακής Νομοθεσίας ύψους €1 δισ. και τα οποία έληγαν την περίοδο 2013-2016,
2. Τη συνεχή ανανέωση βραχυπρόθεσμου χρέους (εγχώριων Γραμματίων του Δημοσίου) ύψους €978 εκ. που ήταν σε ισχύ τον Μάρτιο του 2013, και
3. Την αλλαγή των όρων του ρωσικού δανείου ύψους €2.5 δισ. και την επέκταση της περιόδου αποπληρωμής του.

Η Κυβέρνηση σε συνεννόηση με τους κατόχους χρεογράφων της Κυπριακής Δημοκρατίας διαπραγματεύτηκε και ολοκλήρωσε κατά την 1η Ιουλίου 2013 την ανταλλαγή χρεογράφων ύψους 1 δισ. μεταφέροντας τη λήξη των εν λόγω χρεογράφων από την περίοδο 2013-2016 στην περίοδο 2019-2023.

Επίσης, το Γραφείο Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους συνεχίζει τις εκδόσεις βραχυπρόθεσμου χρέους για εκπλήρωση της δεύτερης βασικής υποχρέωσης διατήρησης βραχυπρόθεσμου δανεισμού ύψους €978 εκ. Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2013 το σύνολο του βραχυπρόθεσμου δανεισμού ήταν €757 εκ.

Η Κυπριακή Δημοκρατία επαναδιαπραγματεύθηκε τους όρους του ρωσικού δανείου και εξασφάλισε τη μείωση του επιτοκίου από 4,5% σε 2,5% και την παράταση της περιόδου αποπληρωμής του από το 2016 στο 2018-2021.

Το σύνολο των χρηματοδοτικών αναγκών του 2013 ήταν €8,038 δισ., εκ των οποίων €3,487 δισ. προέκυψαν για την ανακεφαλαιοποίηση του τραπεζικού τομέα, €3,348 δισ. χρησιμοποιήθηκαν για την αναχρηματοδότηση υφιστάμενου δημόσιου χρέους που έληγε εντός του έτους και €1,203 δισ. λόγω του δημοσιονομικού ελλείμματος.

Οι χρηματοδοτικές ανάγκες του 2013 καλύφθηκαν κυρίως από τη χρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και κατά δεύτερο λόγο από εγχώριο δανεισμό.

Οι πηγές δανεισμού παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα:

Πίνακας 2: Πηγή Χρηματοδότησης

Πηγή Χρηματοδότησης	€ εκ	Ποσοστό (%)
Βραχυπρόθεσμος εγχώριος δανεισμός	757	8,78%
Εγχώρια χρεόγραφα	2.990	34,66%
Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων	26	0,30%
Δάνεια Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας και Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου	4.853	56,26%
ΣΥΝΟΛΟ	**8.626**	**100%**

Διάρθρωση του Δημόσιου Χρέους κάτα χρηματοδοτικό εργαλείο κατά την 31/12/2013:

Πίνακας 3: Διάρθρωση του Δημόσιου Χρέους κατά χρηματοδοτικό εργαλείο

Χρηματοδοτικό εργαλείο	€ εκ	Ποσοστό (%)
Γραμμάτια Δημοσίου	705	3,83%
Κυβερνητικά Ονομαστικά Χρεόγραφα Αναπτύξεως	4.400	23,90%
Πιστοποιητικά Αποταμιεύσεως	27	0,15%
Ευρωπαϊκά Εμπορικά Χρεόγραφα	52	0,28%
Ευρωπαϊκά Μεσοπρόθεσμα Χρεόγραφα	2.404	13,06%
Δάνεια Εσωτερικού	2.067,3	11,23%
Δάνεια Εξωτερικού	8.751,7	47,55%
ΣΥΝΟΛΟ	**18.407**	**100%**

Το Δημόσιο Χρέος κατά την 31η Δεκεμβρίου 2013 ανήλθε στα €18.407 εκ.

Κοινωνική Συνοχή

Η διατήρηση των συνθηκών κοινωνικής συνοχής, μέσω της στόχευσης στήριξης ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού αποτέλεσε βασική προτεραιότητα της κυβερνητικής πολιτικής. Στο πλαίσιο δημοσιονομικής εξυγίανσης και στόχευσης των κοινωνικών παροχών κατά το 2013 συνεχίστηκε η εφαρμογή εισοδηματικών και περιουσιακών κριτηρίων για την παραχώρηση του επιδόματος τέκνου και της φοιτητικής χορηγίας και επιπρόσθετα καταργήθηκαν ορισμένες παροχές, οι οποίες στο νέο οικονομικό γίγνεσθαι έπαψαν να έχουν πρωταρχική προτεραιότητα.

Σημειώνεται ότι, στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης του συστήματος πρόνοιας και με βάση το Μνημόνιο, όλα τα Σχέδια παροχών θα μεταφερθούν εντός του 2014 στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, εκτός από την αρμοδιότητα για τη Φοιτητική Χορηγία, η οποία θα περιέλθει στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Η συνολική δαπάνη για κάθε Σχέδιο κοινωνικών παροχών της Υπηρεσίας Χορηγιών και Επιδομάτων για το έτος 2013 εμφαίνεται στον πιο κάτω Πίνακα:

Πίνακας 4: Κοινωνικές παροχές του ΥΠΟΙΚ κατά το 2013

Επίδομα/ Χορηγία	Δικαιούχοι	Δαπάνη (€)
Επίδομα τέκνου	68.727	123.067.694
Φοιτητική Χορηγία	26.824	56.572.709
Ειδική Χορηγία για αγορά ή ανέγερση κατοικίας	1.164	16.918.545
Ταμείο Ανακουφίσεων Παθόντων	1.949	18.001.706
Ειδικό Βοήθημα Τοκετού σε άγαμες μητέρες	281	153.165
Επίδομα σε νοικοκυριά συνταξιούχων με χαμηλά εισοδήματα	66.390	79.375.844
Πασχαλινό Επίδομα σε νοικοκυριά συνταξιούχων	18.675	3.548.250
Κατά χάριν χορήγημα σε Βετεράνους/ Χήρες ή χήρους Βετεράνων Αγωνιστών του Β' Παγκοσμίου Πολέμου	847	1.284.480
Πιστοποιητικό Απορίας σε Κύπριους φοιτητές των ΑΕΙ/ΤΕΙ της Ελλάδας	250	0

Κατά Χάριν Οικονομική βοήθεια σε ανάπηρους για αγορά αυτοκινήτου	6	34.341
Επίδομα Μάνας[3]	113	66.508
Εφάπαξ οικονομική βοήθεια σε πολύτεκνες οικογένειες για αγορά αυτοκινήτου[4]	79	387.793
ΣΥΝΟΛΟ	**185.305**	**299.411.035**

Εξυπηρέτηση του Πολίτη

Επέκταση/αναβάθμιση της Λειτουργίας Κέντρων Εξυπηρέτησης του Πολίτη (ΚΕΠ)
Στα πλαίσια αναβάθμισης της ποιότητας των δημόσιων υπηρεσιών που παρέχει το κράτος στους πολίτες, το Υπουργείο Οικονομικών προωθεί μία σειρά ενεργειών για:

(α) εισαγωγή ηλεκτρονικού συστήματος τήρησης σειράς προτεραιότητας στα μεγάλα ΚΕΠ και αξιοποίηση του ίδιου συστήματος για την τήρηση στατιστικών στοιχείων για όλες τις υπηρεσίες.

(β) σύσταση 2ου ΚΕΠ στη Λεμεσό ή μεταστέγαση του υφιστάμενου σε μεγαλύτερο χώρο.

3. Η παροχή του επιδόματος μάνας καταργήθηκε στις 1/1/2013

4. Η παροχή της εφάπαξ οικονομικής βοήθειας σε πολύτεκνες οικογένειες για αγορά αυτοκινήτου, τερματίστηκε από 1/1/2013

(γ) επέκταση της υπηρεσίας έκδοσης ταυτότητας νοσηλείας και σε επιλεγμένα ταχυδρομικά γραφεία.

Τα 7 ΚΕΠ προσέφεραν 880.597 υπηρεσίες, ενώ εξυπηρέτησαν τηλεφωνικώς 242.600 πολίτες. Από την ημερομηνία σύστασης των ΚΕΠ μέχρι το τέλος του 2013, προσέφεραν 4.344.727 υπηρεσίες, ενώ εξυπηρέτησαν τηλεφωνικώς 1.569.082 πολίτες.

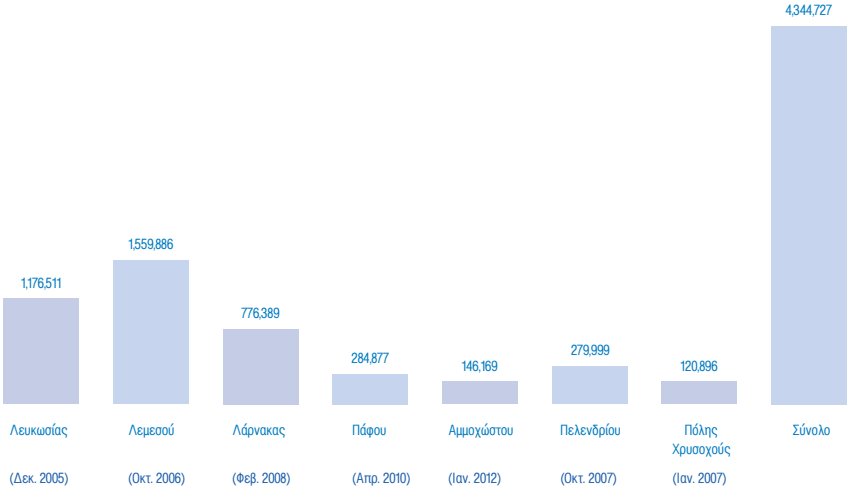

Σήμερα τα ΚΕΠ παρέχουν πάνω από 70 υπηρεσίες διαφόρων Υπουργείων και Τμημάτων, ανάμεσα στις οποίες είναι οι εξής:

- Έκδοση πιστοποιητικού γεννήσεως/ θανάτου
- Έκδοση και αντικατάσταση δελτίου ταυτότητας

- Αίτηση για έκδοση ή αντικατάσταση διαβατηρίου
- Έκδοση άδειας οδήγησης
- Έκδοση/ ανανέωση άδειας κυκλοφορίας
- Αίτηση για εγγραφή στον εκλογικό κατάλογο/ αλλαγή διεύθυνσης κατοικίας/ αλλαγή ονόματος
- Αιτήσεις για επιδόματα/χορηγίες/ βοηθήματα/ συντάξεις
- Βεβαιώσεις από στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων
- Έκδοση κάρτας νοσηλείας και Ευρωπαϊκής Κάρτας Ασφάλισης Ασθένειας

Ποσοστό (%) υπηρεσιών, ανά Υπουργείο/ Τμήμα/ Υπηρεσία, που προσφέρθηκε από όλα τα ΚΕΠ, από την ημερομηνία σύστασής τους μέχρι τις 31/12/2013.

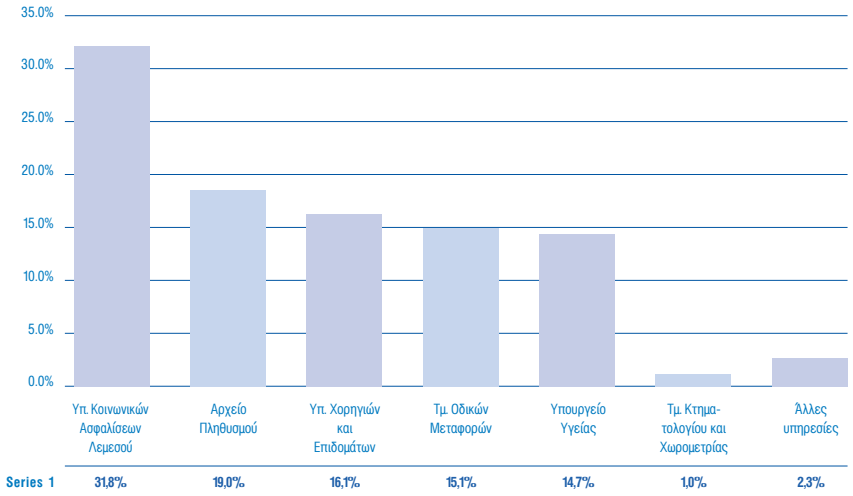

Τηλεφωνική Εξυπηρέτηση Πολιτών

Με στόχο τη βελτίωση της τηλεφωνικής εξυπηρέτησης των πολιτών, το ΤΔΔΠ, σε συνεργασία με το Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών, προώθησε την ενίσχυση των τηλεφωνικών συστημάτων Τμημάτων/Υπηρεσιών της Δημόσιας Υπηρεσίας που εξυπηρετούν κοινό. Τα συστήματα αυτά αποτέλεσαν αντικείμενο Έκθεσης της Επιτρόπου Διοικήσεως και συζήτησης στην Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως της Βουλής των Αντιπροσώπων, με την εγκατάσταση σ' αυτά ειδικού λογισμικού που θα επιτρέπει την παρακολούθηση του θέματος από τον οικείο Προϊστάμενο Τμήματος, με απώτερο στόχο τον περιορισμό των αναπάντητων κλήσεων, αλλά και τον έλεγχο και τη μείωση της δαπάνης που καταβάλλει το δημόσιο για τις εξερχόμενες τηλεφωνικές κλήσεις.

Διαφοροποίηση του ωραρίου της δημόσιας υπηρεσίας

Το ωράριο της δημόσιας υπηρεσίας έχει διαφοροποιηθεί, με την κατάργηση του απογεύματος της Τετάρτης και την εφαρμογή συνεχούς ωραρίου με αύξηση των ωρών εργασίας καθημερινά κατά μισή ώρα και με παράλληλη επέκταση του ελαστικού ωραρίου από μισή σε μια ώρα, με απώτερο στόχο τη μείωση της υπερωριακής αποζημίωσης και των επιδομάτων απογευματινής βάρδιας. Παράλληλα, με σκοπό την καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη και των επιχειρήσεων, αποφασίστηκε η καθιέρωση, από την 1η Ιανουαρίου 2014, διευρυμένου ομοιόμορφου ωραρίου εξυπηρέτησης του κοινού από όλα τα Υπουργεία / Τμήματα / Ανεξάρτητες Υπηρεσίες, από τις 8.00π.μ. μέχρι τις 3.00μ.μ..

Τμήματα Υπουργείου Οικονομικών

Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων

Φορολογικές Νομοθεσίες

Μέσα στα πλαίσια εκσυγχρονισμού των φορολογικών νομοθεσιών, αλλά και ενόψει των μνημονιακών υποχρεώσεων προωθήθηκαν τα ακόλουθα:

(α) Θεσπίστηκε ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος Τροποποιητικός Νόμος (Ν.26(Ι)/2013), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ από τις 25 Μαρτίου 2013. Σκοπός του Νόμου είναι, στην περίπτωση μεταφοράς συσσωρευμένων ζημιών από ένα πιστωτικό ίδρυμα σε άλλο πιστωτικό ίδρυμα, σύμφωνα πάντα και με τις διατάξεις του περί Εξυγίανσης Πιστωτικών Ιδρυμάτων Νόμου, να υπάρχει η δυνατότητα να μεταφέρονται και να συμψηφίζονται με το κατά τα επόμενα έτη εισόδημα του αποκτώντος πιστωτικού ιδρύματος, για περίοδο μέχρι και δεκαπέντε έτη από το τέλος του έτους, κατά το οποίο έγινε η μεταφορά.

Επίσης, σε περαιτέρω τροποποίηση του πιο πάνω βασικού Νόμου (Ν.27(Ι)/2013), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ από το φορολογικό έτος 2013, αυξήθηκε ο συντελεστής του εταιρικού φόρου από 10% σε 12,5%.

(β) Θεσπίστηκε ο περί Εκτάκτου Εισφοράς για την Άμυνα (ΕΑΕ) της Δημοκρατίας Τροποποιητικός Νόμος (Ν.29(Ι)/2013), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 29/04/2013, όπου αυξάνεται ο συντελεστής της ΕΑΕ όσον αφορά ποσό τόκου που λαμβάνεται ή πιστώνεται από 15% σε 30%.

(γ) Θεσπίστηκε ο περί Φορολογίας Κεφαλαιουχικών Κερδών Τροποποιητικός Νόμος (Ν.119(Ι)/2013), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 11/10/2013. Κύριος σκοπός του Νόμου είναι όταν υπάρχει πώληση Ακίνητης Ιδιοκτησίας με Δημόσιο Πλειστηριασμό από το Διευθυντή του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας (ΤΚΧ), να καθίσταται δυνατή, το ταχύτερο δυνατό, η καταβολή του Φόρου Κεφαλαιουχικών Κερδών και η εγγραφή του ακινήτου στο όνομα του τελευταίου πλειοδότη, καθώς ο Διευθυντή ΤΚΧ αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις του διαθέτη.

Επιπλέον, σε περαιτέρω τροποποίηση του πιο πάνω βασικού Νόμου (Ν.120(Ι)/2013), διορθώθηκαν ορισμένες αδυναμίες στον τρόπο υπολογισμού του ποσού που εκπίπτεται στον υπολογισμό του φόρου, καθώς και στην διασαφήνιση στην επιβολή φόρου κεφαλαιουχικών κερδών στις περιπτώσεις διάθεσης ιδιοκτησίας που βρίσκεται σε απροσπέλαστη, λόγω της τούρκικης εισβολής, περιοχή.

(δ) Θεσπίστηκε ο περί Φορολογίας Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Τροποποιητικός) Νόμος (Ν.33(Ι)/2013), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ από 1/1/2013. Κύριος σκοπός του Νόμου είναι η αλλαγή των φορολογικών κλιμάκων, για ενίσχυση των εσόδων του κράτους από τη φορολόγηση της ακίνητης ιδιοκτησίας.

Σε περαιτέρω τροποποιήσεις του εν λόγω βασικού Νόμου (Ν.114(Ι)/2013), προνοήθηκε η κατάργηση του ελάχιστου ποσού φόρου €75 και απαλλαγή από την επιβολή φόρου των ιδιοκτητών με σύνολο αξία περιουσίας μέχρι €12.500 και δόθηκε παράταση για την παραχώρηση της έκπτωσης ύψους 10% επί του οφειλόμενου φόρου αναφορικά με το έτος 2013 (Νόμος Ν.123(Ι)/2013).

(ε) Θεσπίστηκε ο περί Βεβαιώσεως και Εισπράξεως Φόρων Νόμος Φορολογίας Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Τροποποιητικός) Νόμος (Ν.91(Ι)/2013), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ από 26/7/2013. Κύριος σκοπός του Νόμου είναι να διευκρινιστούν τα έγγραφα που πρέπει να φυλάσσονται από κάθε πρόσωπο που είναι υπόχρεο για υποβολή δήλωσης με αποτέλεσμα να βελτιωθεί, έμμεσα, η δυνατότητα της Κυπριακής Δημοκρατίας για ανταλλαγή πληροφοριών, σύμφωνα με τις συστάσεις του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) και τις πρόνοιες του Μνημονίου Συναντίληψης.

Φορολογικά έσοδα

Οι συνολικές προκαταρκτικές εισπράξεις σε ότι αφορά την άμεση φορολογία ανήλθαν κατά το έτος 2013 στα €1.861 εκατ. σημειώνοντας 3,8% μείωση σε σύγκριση με τις τελικές εισπράξεις του έτους 2012. Αναλυτικά οι εισπράξεις κατά πηγή προέλευσης παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα:

Πίνακας 5: Εισπράξεις του ΤΕΠ

Φόροι Δημοσίου	2013 Πραγματικά	2013 Προϋπολογισμός
	€000	€000
Φόρος Εισοδήματος και Τόκοι	1.151.702	1.245.000
Έκτακτη Εισφορά για πρόσφυγες	15	
Έκτακτη Εισφορά για την Άμυνα και Τόκοι	475.107	421.000

Φόρος Κληρονομιών	370	500
Τέλος Χαρτοσήμων	30.528	35.000
Πιστοποιητικά (Ένσημα)	1.720	1.500
Φόρος Ακίνητης Ιδιοκτησίας	100.984	86.000
Φόρος Κεφαλαιουχικών κερδών	24.364	50.000
Ειδικός Φόρος Πιστωτικών Ιδρυμάτων	76.689	70.000
Ανάκτηση Εσόδων από την Ε.Ε.		
Εισπράξεις εκ μέρους άλλων Αρχών		
ΣΥΝΟΛΟ	**1.861.479**	**1.909.000**
Εισπράξεις εκ μέρους άλλων Αρχών		
Φόρος Ακίνητης Αστικής Ιδιοκτησίας	19	
ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ	**1.861.499**	**1.909.000**

Τμήμα Τελωνείων (Τελωνεία και Υπηρεσία Φ.Π.Α.)

Το έτος 2013, τα συνολικά έσοδα του Τμήματος Τελωνείων (Τελωνεία και Υπηρεσία Φ.Π.Α.) ανήλθαν στο ποσό των €2.241,1 εκατ. παρουσιάζοντας, μια ελάχιστη ποσοστιαία μείωση της τάξης του 4% σε σχέση με τα αντίστοιχα έσοδα του 2012 που ήταν €2.335,4 εκατ. Σε απόλυτους αριθμούς, τα συνολικά έσοδα του Τμήματος Τελωνείων μειώθηκαν κατά €94,3 εκατ.

Πιο συγκεκριμένα, η εικόνα που περιγράφει για το 2013 τη συνολική συνεισφορά του Τμήματος Τελωνείων (Τελωνεία - Υπηρεσία ΦΠΑ) στο σύνολο των εισπραχθέντων έμμεσων φόρων είναι η ακόλουθη:

Τα έσοδα από ΦΠΑ μειώθηκαν με ρυθμό 5,1% (€87,6 εκατ. σε απόλυτους αριθμούς) φθάνοντας έτσι τα €1.628,7 εκατ. σε σύγκριση με €1.716,3 εκατ. που ήταν το 2012. Σε αυτό το ποσό περιλαμβάνονται €389,9 εκατ. που εισπράχθηκαν κατά την εισαγωγή/είσοδο εμπορευμάτων.

Πίνακας 6: Σύγκριση Συνολικών Εσόδων της Υπηρεσίας Φ.Π.Α για την Περίοδο 2012-2013

	2012 (σε € εκ)	2013 (σε € εκ)	2012/2013 (σε € εκ)	(%)
Έσοδα	1.716,3	1.628,7	-87,6	-5,1
Επιστροφές	170,0	219,8	49,8	29,3

Τα έσοδα από Εισαγωγικούς Δασμούς, Φόρους Κατανάλωσης και Άλλα Έσοδα (Τελωνείων) μειώθηκαν με ρυθμό 1,1% (€6,7 εκατ. σε απόλυτους αριθμούς), φθάνοντας έτσι τα €612,4 εκατ. σε σύγκριση με €619,1 εκ που ήταν το 2012.

Πίνακας 7: Σύγκριση Συνολικών Εσόδων των Τελωνείων για την Περίοδο 2012-2013

	2012 (€ εκατ.)	2013 (€ εκατ.)	2012/2013 (€ εκατ.)	(%)
Εισαγωγικοί Δασμοί	25,9	20,5	-5,4	-20,8
Φόροι Κατανάλωσης	589,0	587,6	-1,4	-0,2
Άλλα Έσοδα	4,2	4,3	+0,1	2,4
ΣΥΝΟΛΟ	**619,1**	**612,4**	**-6,7**	**-1,1**

Φοροεισπρακτικά μέτρα - Μέτρα καταπολέμησης της απάτης και περιορισμού της φοροδιαφυγής - Γενικότερα μέτρα επιβολής του Νόμου

Υπηρεσία Φ.Π.Α

- Πραγματοποίησε συνολικά 1.391 φορολογικούς ελέγχους και το συνολικό ποσό που βεβαιώθηκε, ανήλθε στα €60,1 εκατ. (συμπεριλαμβάνεται μια βεβαίωση φόρου ύψους €31,8 εκ).
- Υλοποίησε στοχευόμενα μέτρα για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, μέσω εφαρμογής εκτάκτων σχεδίων δράσης, όπως δυο συντονισμένες εκστρατείες για την έκδοση υποχρεωτικής απόδειξης.
- Προέβη σε ενέργειες βελτίωσης και ενίσχυσης της αποτελεσματικότητας λειτουργίας του συστήματος είσπραξης οφειλών προς την Υπηρεσία Φ.Π.Α.

- Ολοκλήρωσε 54 υποθέσεις που κατέληξαν σε βεβαιώσεις φόρου και επιβολή συμβιβαστικού προστίμου από τον Έφορο Φ.Π.Α. ή διαβιβάστηκαν στον Τομέα Λήψης Δικαστικών Μέτρων για καταχώρηση ποινικής δίωξης σχετικά με τα βεβαιωθέντα ποσά.

- Έθεσε υπό την απειλή του μέτρου κατάσχεσης 1.862 πρόσωπα, στα πλαίσια του προγράμματος είσπραξης οφειλόμενων ποσών (είσπραξη ποσού €12,1εκατ.).

- Καταχώρησε στα δικαστήρια συνολικά 1.818 ποινικές διώξεις (εισπράχθηκε το ποσό των €16,6 εκατ. που αφορούσε ποινικές διώξεις που, είτε εκκρεμούσαν κατά την έναρξη του έτους, είτε καταχωρήθηκαν στα δικαστήρια κατά τη διάρκεια του έτους και αποπερατώθηκαν εντός του έτους).

- Μέσα στα πλαίσια λήψης δικαστικών μέτρων παρακολούθησε τη συμμόρφωση των φορολογουμένων ως προς τα συμφωνηθέντα χρονοδιαγράμματα αποπληρωμής χρεών (εισπράχθηκε το ποσό των €9,9 εκ).

- Παραλήφθηκαν και έτυχαν επεξεργασίας 299.754 φορολογικές δηλώσεις. Στο τέλος του έτους ο αριθμός των εγγεγραμμένων προσώπων στο μητρώο Φ.Π.Α. ήταν 86.599.

Τελωνεία

- Χειρίσθηκε 1.268 υποθέσεις που αφορούσαν τη διάπραξη διαφόρων αδικημάτων και εισπράχθηκαν €0,38 εκατ. εισαγωγικοί δασμοί, €0,17 εκατ. φόροι κατανάλωσης και €0,12 εκατ. Φ.Π.Α. που είχαν αποφευχθεί, καθώς επίσης, €0,47 εκατ. συμβιβαστικά ποσά και ποσά απόδοσης €0,08 εκατ. χρηματικές επιβαρύνσεις και 0,19 εκατ. τόκοι.

- Χειρίσθηκε συνολικά 15 υποθέσεις ναρκωτικών, αναβολικών και άλλων σκευασμάτων που σχετίζονται με αυτά, από τις οποίες προέκυψαν 13 κατασχέσεις παράνομων ουσιών. Οι περισσότερες κατασχέσεις τόσο σε αριθμό υποθέσεων όσο και σε ποσότητα αφορούσαν παράνομη εισαγωγή κάνναβης αφού οι 6 από τις 13 κατασχέσεις αφορούσαν 31,7Kg κάνναβης. Επιπρόσθετα, κατασχέθηκαν 2.8Kg κοκαΐνη, 250ml αναβολικά σε υγρή μορφή, 104γρ σκόνη για την παρασκευή χαπιών αναβολικών και 639 χάπια αναβολικά.

- Προέβηκε σε κατάσχεση 6.118.772 τσιγάρων, 1.369 kg καπνού και 280 πούρων είτε λόγω λαθραίας εισόδου / εισαγωγής στην Κυπριακή Δημοκρατία είτε κατά τους ελέγχους που διενεργούνται στα εγκεκριμένα σημεία διέλευσης, είτε λόγω παράνομης διακίνησης από τις μη ελεγχόμενες από την Κυπριακή Δημοκρατία περιοχές προς τις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές.

- Καταχώρησε 24 ποινικές διώξεις στο ποινικό Δικαστήριο και απέστειλε τα γεγονότα στο Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για την έγερση αγωγών προς είσπραξη οφειλομένων προς το Τμήμα ποσών σε δασμούς, φόρους και άλλα ποσά για 18 υποθέσεις και για την καταχώρηση αγωγών δήμευσης για 3 υποθέσεις. Εναντίον του Τμήματος έχουν καταχωρηθεί 17 προσφυγές στη βάση των διατάξεων του Άρθρου 146 του Συντάγματος.

- Προέβηκε σε κατασχέσεις 410.840 τεμαχίων εμπορευμάτων που παραβιάζουν δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας και αφορούσαν 474 υποθέσεις.
  Τα 339.856 τεμάχια κατασχέθηκαν κατά το στάδιο της εισαγωγής, εξαγωγής, επανεξαγωγής, διαμετακόμισης ή εναπόθεσής τους σε ελεύθερη ζώνη ή αποθήκη, 67.416 τεμάχια κατασχέθηκαν κατά τη διενέργεια ελέγχων στην

κυπριακή αγορά και 3.568 τεμάχια κατασχέθηκαν κατά τους ελέγχους που διενεργούνται στα εγκεκριμένα σημεία διέλευσης λόγω παράνομης διακίνησης από τις μη ελεγχόμενες από την Κυπριακή Δημοκρατία περιοχές προς τις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές.

- Πραγματοποίησε 358 λογιστικούς και άλλους εκ των υστέρων ελέγχους σε υποστατικά εισαγωγέων και άλλων εμπλεκόμενων προσώπων. Εκδόθηκαν συνολικά 572 «Εκ των υστέρων βεβαιώσεις» για την είσπραξη € 5,3 εκατ. δασμοφορολογικών και άλλων επιβαρύνσεων.

Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού

I. Μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης και άλλες διαρθρωτικές αλλαγές

Μισθολόγιο, συντάξεις και μείωση της απασχόλησης στο δημόσιο τομέα

Πέραν των μέτρων που αναφέρθηκαν σε προηγούμενες ενότητες σε σχέση με τη συγκράτηση του κρατικού μισθολογίου και τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των επαγγελματικών συστημάτων συνταξιοδότησης του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα έχουν ληφθεί και τα ακόλουθα μέτρα στο πλαίσιο των δεσμεύσεων που περιλαμβάνονται στο Μνημόνιο Συναντίληψης με στόχο την:

- Εισαγωγή νέων ρυθμίσεων αναφορικά με: (α) το όριο ηλικίας υποχρεωτικής αφυπηρέτησης και τα συνταξιοδοτικά ωφελήματα των εργαζομένων στο δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα, περιλαμβανομένων και των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης και (β) τα συνταξιοδοτικά ωφελήματα των αξιωματούχων του κράτους.

- Σταδιακή επέκταση (από 1.1.2013) του ορίου ηλικίας αναγκαστικού τερματισμού της απασχόλησης των έκτακτων υπαλλήλων από το 63ο στο 65ο έτος της ηλικίας, ώστε να επιτευχθεί συνάφεια με τα αντίστοιχα ισχύοντα για τους μόνιμους υπαλλήλους.

- Τροποποίηση των περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Απολαβές, Επιδόματα και άλλα Οικονομικά Ωφελήματα των Δημοσίων Υπαλλήλων) Κανονισμών του 1995 έως 2012 (ΚΔΠ 175/95) με στόχο την απλοποίηση και επίσπευση της διαδικασίας εξέτασης διαφόρων αιτημάτων και τη μείωση του διοικητικού κόστους. Επίσης προωθήθηκε η θεσμοθέτηση ρυθμίσεων που μέχρι τώρα εφαρμόζονταν διά πρακτικής, η οποία συνέβαλε, μεταξύ άλλων, στη μείωση της αποζημίωσης για υπερωριακή εργασία που μπορεί να εκτελεστεί και από υπαλλήλους θέσεων με χαμηλότερες μισθοδοτικές κλίμακες.

- Τροποποίηση των περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Απολαβές, Επιδόματα και άλλα Οικονομικά Ωφελήματα των Δημοσίων Υπαλλήλων) Κανονισμών του 1995 έως 2012 (ΚΔΠ 175/95) με στόχο την απλοποίηση και επίσπευση της διαδικασίας εξέτασης διαφόρων αιτημάτων και τη μείωση του διοικητικού κόστους. Επίσης, προωθήθηκε η θεσμοθέτηση ρυθμίσεων που μέχρι τώρα εφαρμόζονταν διά πρακτικής, η οποία συνέβαλε, μεταξύ άλλων, στη μείωση της αποζημίωσης για υπερωριακή εργασία που μπορεί να εκτελεστεί και από υπαλλήλους θέσεων με χαμηλότερες μισθοδοτικές κλίμακες.

II. Μέτρα / Ενέργειες για εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης

Ενίσχυση της Διοικητικής Ικανότητας των κυβερνητικών τμημάτων/υπηρεσιών και ανάπτυξη των διευθυντικών στελεχών.

Στα πλαίσια του στόχου αυτού συνεχίστηκε το 2013 η υλοποίηση των πιο κάτω Έργων τα οποία συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από εθνικούς πόρους:

Α. «Αναδιοργάνωση και βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας Τμημάτων της Κυπριακής Δημόσιας Υπηρεσίας»

Το έργο εντάσσεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» 2007-2013 και αποσκοπεί στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών και της εσωτερικής λειτουργίας των κυβερνητικών Τμημάτων, αλλά και στην ανάπτυξη σειράς μεθοδολογικών εργαλείων αναδιοργάνωσης, απλοποίησης διαδικασιών κτλ., με δυνατότητα οριζόντιας εφαρμογής σε άλλους οργανισμούς της Δημόσιας Υπηρεσίας.

Κατά το 2013 στο πλαίσιο της σύμβασης με τίτλο «Παροχή Υπηρεσιών Συμβούλου για τη διενέργεια Μελέτης: (α) Σύγκρισης Επιδόσεων ***(Benchmarking), Απλούστευσης Διαδικασιών, Εκσυγχρονισμού / Κωδικοποίησης Θεσμικού Πλαισίου και Προετοιμασίας για εφαρμογή ISO στο Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, στο Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας και στις Επαρχιακές Διοικήσεις*** (άδεια οικοδομής μόνο), και ***(β) Αξιολόγησης Λειτουργίας Κέντρων Εξυπηρέτησης του Πολίτη (ΚΕΠ)***, περιλαμβανομένης και της Προετοιμασίας για εφαρμογή ISO», η οποία ξεκίνησε στις 3.10.2012, ολοκληρώθηκαν οι δραστηριότητες που αφορούν

την καταγραφή των υφιστάμενων διαδικασιών και του θεσμικού πλαισίου των εμπλεκόμενων στη μελέτη Τμημάτων και στη σύγκριση επιδόσεων στα εμπλεκόμενα Τμήματα, στο πλαίσιο της οποίας εξετάστηκαν καλές πρακτικές άλλων χωρών με στόχο την υποβοήθηση των δράσεων αναδιοργάνωσης των εν λόγω Τμημάτων. Επιπρόσθετα, ξεκίνησε η υποβολή προτάσεων από τον Ανάδοχο για την απλούστευση των διαδικασιών και τον εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας των εμπλεκόμενων Τμημάτων.

Β. «Πρόγραμμα Εκπαίδευσης για Στρατηγική, Ηγετική και Διευθυντική Ανάπτυξη της Κυπριακής Δημόσιας Υπηρεσίας».

Γενικός στόχος του Έργου, το οποίο υλοποιείται από την Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης (ΚΑΔΔ) είναι η ενίσχυση της στρατηγικής, διοικητικής και ηγετικής ικανότητας της Κυπριακής Δημόσιας Διοίκησης (Δημόσια Υπηρεσία) μέσω παροχής στους οργανισμούς και τα στελέχη της καινοτόμων υπηρεσιών μάθησης και επί τόπου στήριξης για εφαρμογή της μάθησης στην πράξη. Από το έργο αυτό αναμένεται να επωφεληθούν συνολικά 2.500 στελέχη της δημόσιας υπηρεσίας.

Το Έργο έχει προϋπολογισμό €3.100.000. Μέσα στο 2013 συνεχίστηκε η υλοποίηση των συμβάσεων «Σύμβουλος Δημοσιότητας Έργου» και «Τεχνικός Σύμβουλος Έργου», ενώ συνεχίστηκε η υλοποίηση της σύμβασης «Σχεδιασμός, Υλοποίηση και Αξιολόγηση Δραστηριοτήτων Μάθησης», η οποία αποτελεί και το κύριο μέρος του εν λόγω Έργου.

Γ. «Εκπαίδευση για την ανάπτυξη της διοικητικής και ηγετικής ικανότητας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης».

Γενικός στόχος του Έργου, που επίσης υλοποιείται από την ΚΑΔΔ είναι η ενίσχυση της διοικητικής και ηγετικής ικανότητας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Κύπρου μέσω εκπαίδευσης και στήριξης 1.500 στελεχών τους, αιρετών και μη. Το Έργο έχει προϋπολογισμό €2.400.000. Μέσα στο 2013 συνεχίστηκε και ολοκληρώθηκε η υλοποίηση των συμβάσεων «Σύμβουλος Δημοσιότητας Έργου» και «Μαθησιακές Δραστηριότητες σε Θέματα Διοίκησης και Ηγεσίας για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Κυπριακής Δημοκρατίας», η οποία αποτελεί το κύριο μέρος του Έργου. Οι αρχικοί στόχοι για εκπαίδευση 1.500 στελεχών μέσα από τη διεξαγωγή 250 εκπαιδευτικών προγραμμάτων έχουν υπερκαλυφθεί.

Οργάνωση και Στελέχωση

- Διεξαγωγή μελέτης αναγκών της δημόσιας υπηρεσίας σε προσωπικό, στο ευρύτερο πλαίσιο της κινητικότητας/εναλλαξιμότητας δημοσίων υπαλλήλων.

- Μελέτη Οργάνωσης και Στελέχωσης της Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού με στόχο την ενδυνάμωση της ανεξαρτησίας και της αποτελεσματικότητάς της.

- Συμβολή στη μελέτη και υλοποίηση των διεργασιών συνένωσης του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων και της Υπηρεσίας Φ.Π.Α.

- Μελέτες Οργάνωσης και Στελέχωσης για υλοποίηση των αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου για την κατάργηση δημόσιων οργανισμών που έχουν ολοκληρώσει τον κύκλο τους (Συμβούλιο Αμπελοποινικών Προϊόντων, Οργανισμός Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας, Κεντρικό Σφαγείο Κοφίνου) και τη μεταφορά των αρμοδιοτήτων ή/και του προσωπικού τους στη δημόσια υπηρεσία.
- Συνεργασία με το Υπουργείο Εξωτερικών σε ό,τι αφορά στη μελέτη για αξιολόγηση των αναγκών Διπλωματικών Αποστολών και άλλων υπηρεσιών της Κυπριακής Δημοκρατίας στο εξωτερικό, με σκοπό τον εξορθολογισμό των δαπανών της Δημοκρατίας στο εξωτερικό.

Ενίσχυση της Κινητικότητας/Εναλλαξιμότητας των Υπαλλήλων στη Δημόσια Υπηρεσία

Με στόχο την αποτελεσματική κάλυψη υπηρεσιακών αναγκών λόγω των μέτρων που έχουν επιβληθεί για μείωση της απασχόλησης στη δημόσια υπηρεσία, προωθήθηκε η περαιτέρω ενίσχυση της κινητικότητας των μόνιμων δημοσίων υπαλλήλων με την άρση των περιορισμών σε σχέση με τη διάρκεια και την αναγκαιότητα συναίνεσης του υπαλλήλου για τη διενέργεια απόσπασης ή ανάθεσης άλλων καθηκόντων σε αυτόν εντός του ίδιου Υπουργείου (τροποποίηση του περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμου (Ν.78/Ι)/2013)). Επιπρόσθετα, ενισχύθηκε η ευχέρεια περαιτέρω κινητικότητας και καλύτερης αξιοποίησης του προσωπικού της δημόσιας υπηρεσίας, σύμφωνα με τις πραγματικές και εκάστοτε μεταβαλλόμενες ανάγκες της δημόσιας υπηρεσίας, με την προώθηση της ένταξης των εργοδοτούμενων αορίστου χρόνου, που απασχολούνται σε μη εναλλάξιμες θέσεις, σε ευρύτερες εναλλάξιμες κατηγορίες, με αποτέλεσμα ο συνολικός αριθμός των εναλλάξιμων υπαλλήλων να

ανέλθει στους 5.020, δηλαδή ποσοστό 28% του συνόλου των υπαλλήλων.
Σε ό,τι αφορά στο ωρομίσθιο προσωπικό, μετακινήθηκε αριθμός ωρομίσθιων υπαλλήλων (222) από Τμήματα που είχαν μείωση στους αναπτυξιακούς προϋπολογισμούς τους για κάλυψη επειγουσών αναγκών σε άλλες κυβερνητικές υπηρεσίες.

Εισαγωγή Οδηγού Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας των Δημόσιων Υπαλλήλων

Το ΤΔΔΠ, σε συνεργασία με την Επίτροπο Διοίκησης και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ολοκλήρωσε την ετοιμασία του Οδηγού Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας των Δημόσιων Υπαλλήλων, ο οποίος έχει ως στόχο να συμβάλει στην ανάπτυξη, σε μεγαλύτερο βαθμό, κουλτούρας εξυπηρέτησης του πολίτη, στη γεφύρωση του χάσματος στις σχέσεις πολίτη και δημόσιων υπηρεσιών και, κατ'επέκταση, στη βελτίωση της εικόνας της Δημόσιας Υπηρεσίας. Ο Οδηγός εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο και γνωστοποιήθηκε με σχετική Εγκύκλιο σε όλη τη δημόσια υπηρεσία. Επίσης, σε συνεργασία με την ΚΑΔΔ και το Γραφείο του Επιτρόπου Διοικήσεως, πραγματοποιήθηκαν εισαγωγικά εργαστήρια με τη συμμετοχή 140 στελεχών από διάφορες υπηρεσίες, με στόχο την περαιτέρω προώθηση της εφαρμογής του Οδηγού στη δημόσια υπηρεσία.

Εκπαίδευση/Ανάπτυξη των Δημόσιων Υπαλλήλων

Η Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης (ΚΑΔΔ), στα πλαίσια της αποστολής της για συμβολή στην ανάπτυξη των υπαλλήλων της δημόσιας υπηρεσίας, μέσω της διαμόρφωσης και υλοποίησης πολιτικής μάθησης, πέραν των δύο συγχρηματοδοτούμενων Έργων για τα οποία γίνεται αναφορά πιο πάνω, προέβη εντός του 2013 στις πιο κάτω δραστηριότητες:

- Υλοποίηση πρωτοβουλίας για ανάπτυξη του εναλλάξιμου προσωπικού μέσω της σύστασης και εκπαίδευσης Πυρήνων Μάθησης, τόσο για το Γενικό Γραμματειακό όσο και για το Γενικό Διοικητικό Προσωπικό.

- Περαιτέρω προώθηση πρωτοβουλίας για τη συστηματική και αποκεντρωμένη διαχείριση της μάθησης στους οργανισμούς της δημόσιας υπηρεσίας με τη συνεχή εκπαίδευση και στήριξη των Πυρήνων Μάθησης.

- Συμμετοχή και στήριξη της Ομάδας Έργου για θέματα εκπαίδευσης και προετοιμασίας σχεδίου διαχείρισης της αλλαγής σε σχέση με τη διαδικασία συγχώνευσης του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων (ΤΕΠ) και της Υπηρεσίας Φ.Π.Α που προκύπτει από σχετική υποχρέωση του Μνημονίου και υλοποίηση σχετικών εργαστηρίων για προώθηση της απαιτούμενης διαβούλευσης με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς στο θέμα της συγχώνευσης.

- Προώθηση ενεργειών για μετατροπή των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της ΚΑΔΔ (π.χ το Πρόγραμμα Βασικής Κατάρτισης) σε προγράμματα Ηλεκτρονικής Μάθησης και προώθηση δημιουργίας υποδομής για την ηλεκτρονική δικτύωση της ΚΑΔΔ με τους Πυρήνες Μάθησης, καθώς και με τους λειτουργούς της δημόσιας υπηρεσίας γενικότερα.

- Συντονισμός, από κοινού με το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας, της εκπαίδευσης του προσωπικού σε θέματα ασφάλειας και υγείας λόγω της σημαντικής αύξησης του αριθμού αιτημάτων από τους οργανισμούς της δημόσιας υπηρεσίας για εκπαίδευση στα θέματα αυτά.

- Υλοποίηση 57 εκπαιδευτικών προγραμμάτων τα οποία παρακολούθησαν 1.231 δημόσιοι υπάλληλοι.

Προώθηση και Εφαρμογή του Συστήματος Αυτοματοποίησης Γραφείου (eOAS) στη Δ.Υ.

Το ΤΔΔΠ, σε συνεργασία με το Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής, προώθησε την εφαρμογή της διαδικτυακής έκδοσης του Συστήματος Αυτοματοποίησης Γραφείου στο Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων, στο Τμήμα Στατιστικής, στην Υπηρεσία ΦΠΑ, στην Υπηρεσία Εφόρου Ασφαλιστικών Εταιρειών και στη Γραμματεία του Υπουργικού Συμβουλίου. Παράλληλα, ολοκληρώθηκε η εκπαίδευση των υπαλλήλων της Διοίκησης του Υπουργείου Οικονομικών και του Γραφείου Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων στο εν λόγω σύστημα, ενώ το σύστημα του Γραφείου του Γενικού Ελεγκτή μεταφέρθηκε στον αναβαθμισμένο κοινό εξοπλισμό, ο οποίος στεγάζεται στο κτίριο του Υπουργείου Οικονομικών.

Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής

Το Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής, προχώρησε στην ολοκλήρωση των πιο κάτω Έργων:

- **Σύστημα Διαχείρισης και Υποστήριξης Δικτύων και Συστημάτων (Help Desk)** το οποίο υποστηρίζει από ένα κεντρικό σημείο τους λειτουργούς του δημοσίου που χειρίζονται εφαρμογές πληροφορικής, τόσο από πλευράς εξοπλισμού (υπολογιστές, δικτυακός εξοπλισμός, τηλεπικοινωνιακές συνδέσεις, κλπ), όσο και από πλευράς λογισμικού.

Το όλο Σύστημα Κεντρικής Υποστήριξης δέχεται, καταγράφει, διαχειρίζεται και επιλύει προβλήματα, είτε μέσω Τηλεφωνικού Κέντρου (Call Center), είτε μέσω Ενδοδικτύου.

- **Αναβάθμιση Ολοκληρωμένου Συστήματος Διοικητικής και Οικονομικής Πληροφόρησης του Γενικού Λογιστηρίου (FIMAS).**

- **Εθνικό Σύστημα Εξαγωγών (ECS)** του Τμήματος Τελωνείων, το οποίο επιτρέπει στους Οικονομικούς Φορείς να καταθέτουν τις διασαφήσεις, οι οποίες απαιτούνται για την εφαρμογή των προνοιών της νομοθεσίας που αφορά τις εξαγωγές-επανεξαγωγές των εμπορευμάτων. Στόχος του εν λόγω συστήματος είναι η διευκόλυνση του εμπορίου μεταξύ των Οικονομικών Φορέων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των άλλων χωρών και η βελτίωση της ασφάλειας σε σχέση με τις εξαγωγές.

- **Επέκταση χρήσης της Βάσης Δεδομένων (Γεωγραφικών, Ποιοτικών, Ποσοτικών Δεδομένων)** του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων από όλα τα Τμήματα/Υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος.

- Εξασφάλιση λογισμικών συστημάτων και υπηρεσιών για την **αναβάθμιση του Μηχανογραφημένου Συστήματος του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων.**

- Μετατροπές/προσαρμογές των συστημάτων του Υπουργείου Υγείας σύμφωνα με μνημονιακές υποχρεώσεις, οι οποίες επέφεραν εξοικονομήσεις/έσοδα στο Κράτος (π.χ. Διασύνδεση όλων των Χημείων των κρατικών νοσηλευτηρίων, εφαρμογή της είσπραξης τελών στα κρατικά νοσηλευτήρια, μετατροπή της κάρτας νοσηλείας σύμφωνα με τα νέα κριτήρια δικαιούχων για το σκοπό αυτό).

Επίσης κατά το 2013 το ΤΥΠ προχώρησε στην:

- Επέκταση του Διαδικτυακού Χώρου «η-Συνεργασία» στη Βουλή των Αντιπροσώπων, Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης, Γραφείο Επιτρόπου Νομοθεσίας και Επιτρόπου Προστασίας του Παιδιού, Γραφείο Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους του Υπουργείου Οικονομικών και Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής. Μέσω του χώρου αυτού διασφαλίζεται η άμεση επικοινωνία μεταξύ Λειτουργών του Δημοσίου, διακίνηση/ανταλλαγή ηλεκτρονικών εγγράφων, διαχείριση ενημερωτικού υλικού, καλύτερος προγραμματισμός/διαχείριση δραστηριοτήτων, ανάπτυξη συζητήσεων και συντονισμός και έλεγχος των εργασιών.

- Μετατροπή των Διαδικτυακών Τόπων (ΔΤ)/Συστημάτων με βάση τις Οδηγίες Προσβασιμότητας Περιεχομένων Διαδικτύου 2.0, σε επίπεδο ΑΑ (WCAG 2.0 Level AA), μειώνοντας τον «ψηφιακό αποκλεισμό», από άτομα με αναπηρίες. Μέχρι σήμερα έχει μετατραπεί το 40% του συνόλου των ΔΤ της Δημόσιας Υπηρεσίας.

Κυβερνητικό Τυπογραφείο

Το Κυβερνητικό Τυπογραφείο συνέχισε και κατά το 2013 την κύρια αποστολή του που αφορά την ετοιμασία, εκτύπωση και ταχεία διάθεση της Επίσημης Εφημερίδας καθώς και την εκτύπωση των υπόλοιπων κυβερνητικών εκδόσεων. Η Επίσημη Εφημερίδα διατίθεται προς το κοινό με δωρεάν πρόσβαση στην Ιστοσελίδα ***www.mof.gov.cy/gpo,*** γεγονός που παρέχει στον κάθε πολίτη τη δυνατότητα να ενημερώνεται άμεσα για την ύλη της Επίσημης Εφημερίδας της Δημοκρατίας η οποία μεταξύ άλλων περιλαμβάνει τη νομοθεσία, τις δημόσιες προσφορές και τις κενές θέσεις.

Το Τυπογραφείο συνέχισε την προμήθεια της δημόσιας υπηρεσίας με οικολογικό φωτοτυπικό χάρτη και γραφική ύλη, γεγονός που το καθιστά πρωτοπόρο σε αυτό τον τομέα αποτελώντας υπόδειγμα για τις αντίστοιχες παραγωγικές μονάδες του ιδιωτικού τομέα. Το Τυπογραφείο συνέχισε την προμήθεια και διάθεση φωτοτυπικού χάρτη και 347 ειδών γραφικής ύλης και ειδών γραφείου μέσω Συμφωνίας-Πλαίσιο.

Επίσης, κατά το 2013 το Κυβερνητικό Τυπογραφείο ανέλαβε την εκτύπωση των ψηφοδελτίων και όλων των σχετικών εντύπων που αφορούσαν τη διαδικασία εκλογής Προέδρου της Δημοκρατίας.

Στο τέλος του έτους έγινε η μετακίνηση του Τμήματος σε νέο κτήριο, πλησίον της Βιομηχανικής Περιοχής Στροβόλου. Το νέο κτήριο προσφέρει τη δυνατότητα καλύτερης διεκπεραίωσης της εργασίας λόγω της καλύτερης χωροθέτησης των τμημάτων, αλλά και της αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών που έχουν εισαχθεί.

Κρίνεται επίσης, ευκολότερη η πρόσβαση από όλους όσους εξυπηρετούνται από το Τμήμα, αφού βρίσκεται σε τοποθεσία που ενώνει μεγάλους κυκλοφοριακούς κόμβους και διαθέτει άνετους χώρους στάθμευσης.

Χρήσιμες Πηγές Πληροφόρησης

Εκδόσεις (Ελληνικά)

Ετήσια έκθεση Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους 2012, Απρίλιος 2013

Εκδόσεις (Αγγλικά)

Annual Public Debt Management Report 2012, April 2013.

Συναφείς Ιστοσελίδες

www.mof.gov.cy
(κεντρική ιστοσελίδα Υπουργείου Οικονομικών)

www.better-regulation.org.cy
(ιστοσελίδα για τη Βελτίωση του Ρυθμιστικού Πλαισίου)

www.mof.gov.cy/pdmo
(ιστοσελίδα Γραφείου Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους)

www.mof.gov.cy/ce
(ιστοσελίδα Τμήματος Τελωνείου και ΦΠΑ)

www.papd.mof.gov.cy
(ιστοσελίδα Τμήματος Δημοσίας Διοίκησης και Προσωπικού

www.mof.gov.cy/ird
(ιστοσελίδα Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων)

www.cystat.gov.cy
(ιστοσελίδα Στατιστικής Υπηρεσίας)

www.mof.gov.cy/gpo
(ιστοσελίδα Κυβερνητικού Τυπογραφείου)

www.mof.gov.cy/dits
(ιστοσελίδα Τμήματος Υπηρεσιών Πληροφορικής)

www.mof.gov.cy/dgps
(ιστοσελίδα Τμήματος Κρατικών Αγορών και Προμηθειών)

www.centralbank.gov.cy
(ιστοσελίδα Κεντρικής Τράπεζας)

www.cysec.gov.cy
(ιστοσελίδα Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς)

www.cse.com.cy
(ιστοσελίδα Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου)

ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
σχεδιασμός και εκτύπωση

Γωνία Μιχαήλ Καραολή
& Γρηγόρη Αυξεντίου,
1439 Λευκωσία

Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο:
registry@mof.gov.cy

Ιστοσελίδα:
http://www.mof.gov.cy